

NAZIAI REIKALAUJA LEISTI JUNGTI SU REICHU

Jie Tvirtina, Kad Dancigas Bus Prijungtas

DANCIGAS, Liepos 3. — Albertas Forsteris, Dancigo nazų vadas, vakar pareiškė, kad dancigiečiai yra pasirengę atiduoti savo kraują ir gyvybę už Dancigo prijungimą prie Vokietijos. Kiti Dancigo nazų vadai taip pat pakartojo, kad vienintelė išėjimo iš Dancigo problema išrišti, tai prijungimas prie Vokietijos. Dancigo naziai nepaprastu tempu organizuoja savo armiją, taipgi statą fortifikacijas.

VARSUVA LIEPIA NAZIAMS NETRIUKSMAUTI

Varšuva, Liepos 3. — Pereitos savaitės pabaigoje čia Dancigo reikalui tarėsi lenkų komisyonierius Dancigui, Lenkijos prezidentas Moscickis, Beckas, ir maršalas Smigly-Ridz.

Pasitarime nutarta perspėti ir pareikalauti, kad Dancigo valdžia mobilizavimą laisvo korpuso ir statymą fortifikacijų tuojau sulaukytų.

Tokie nazų žygiai be Tautų Lygos sutikimo esą neleistini. Tokiu būdu visi kariški Dancigo nazų prisirengimai nelegalūs.

Bet iš Dancigo ateina žinios, kad naziai gabenasi iš Vokietijos ir ginklus ir amuniciją.

ANGLIJA SAVO PRIZADUS PILDYSIANT

Londonas, Liepos 3. — Ministris pirmininkas Čemberlenas pareiškė, kad Anglija savo pažadus kitoms valstybėms išpildysianti.

"Mes esame taikos trokštanti tauta ir nenorime pyktis nei su vienu," pareiškė jis.

"Bet lai nei vienas nesuklysta manydamas, kad mes nepasirengę mesti visas savo jėgas prieš agresorių, nežiūrint to, ar agresija būtų atsukta prieš mus pačius, ar prieš tuos, kurių nepriklausomybę mes garantavome."

Šis perspėjimas skaitomas perspėjimu naziams sąryšy su jų kampanija dėl Dancigo prijungimo prie Vokietijos.

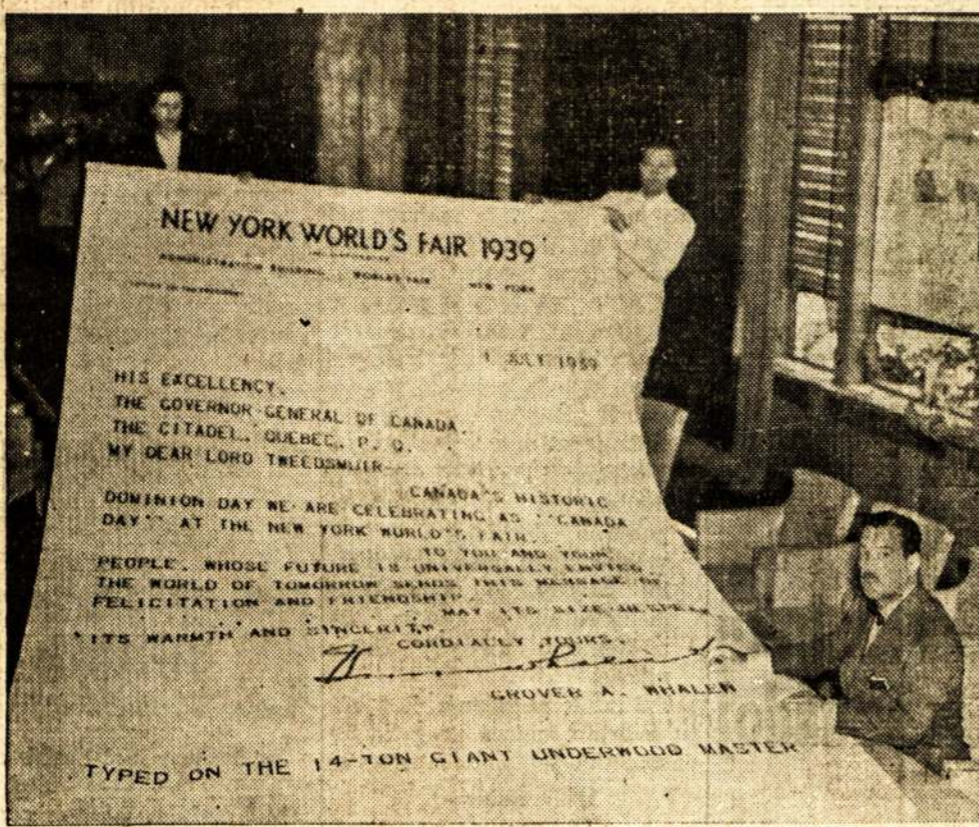
FRANCIJOS VADAI TAIP PAT PERSPEJO

Paryžius, Liepos 3. — Francijos užsienio reikalų ministeris per Vokietijos ambasadorių Francijai iškėlė notą Vokietijos valdžiai, perspėjančią, kad Francija netoleruos jokio pakaitimo Dancigo statuso quo.

Prezidentas Lebrunas taipgi pasmerkė agresorius, perikšdamas, kad jei būtų leista žmonėms pasisakyti referendumo keliu, visi žmonės pasisakytų už anti-agresinį frontą.

JAPONAI UZGROBIA ANGLIJOS KOLONIJĄ

TIENTSIN, Liepos 3. — Jeigu Anglija nekeis atsinešimo į Japonijos reikalavimus, tai Japonijos armija nedelsianti ir tuojau užgrobsianti dabar užblokaduotą Tientsino anglų koloniją, nurodė Tientsino garnizono viršininkas, pulk. Harada. Japonai suareštavo vieną anglų karininką.

Dominijos dienos proga, Pasaulinės Parodos, New Yorke, prezidentas Grover Whalen prisituntė Kanados general-gubernatoriui sveikinimą, parašytą didžiulėmis raidėmis. Šis laiškas buvo įdėtas į 7 pėdų ilgio ir trijų pėdų pločio voką. Ant jo buvo užklijuotas 15 colių ilgio ir 12 colių pločio pašto ženklas. Paveiksle matomas prezidentas Whalen po pasirašymo po laišku. Laiškas buvo parašytas ant 14 tonų sveriančios "mašinėlės".

Jungtinės Valstijos Paskyrė Tris Šimtus Milijonų Dolerių Ginklavinimuisi

SUOMIJA NEREIKALAUJA JOKIOS PAGALBOS

HELSINKIS. — Suomijos ministeris pirmininkas Cajander, praėitą šeštadienį nurodė, kad Suomija nereikalaujanti iš Anglijos-Francijos-Rusijos protekcijos, taipgi ir nesutinkanti pasirašyti Hitlerio siūlomą nepuolimo sutartį.

Girdi, Suomija paveldinti griežtą neutralumo politiką, ko ir laikysiantisi su Skandinavijos šalimis.

Bombos Sprogo šešiose Anglijos Stotyse

Londonas, Liepos 3. — Vakari šešiose Anglijos stotyse, bagažo skyriuose, sprogo bombos, kurios keletą asmenų sužeidė ir padarė daug nuostolių.

Visos bombos buvo užtaisytos pagal laiką, tad sprogimai įvyko trumpai paskui vienas kitą. Bombos sprogo Leicester, Birmingham, Coventry, Derby, Staford ir Nottingham geležinkelio stotyse.

Šimtai ekstra policininkų saugo Anglijos įstaigas, tačiau sprogdinimų banga nei kiek nemažėja.

Albertos Rinkimai Būsia Ateinančiais Metais

Edmonton, Liepos 3. — Albertos ministeris pirmininkas Aberhartas praėitą šeštadienį Socialio Credito asociacijai nurodė, kad Albertos provincijos rinkimai gal bus tikrai ateinančiais metais, vasarą.

Judėjimas už socialinį kreditą nieko neturįs bendro su Herdžio vadovaujamu naujos demokratijos judėjimu, o tikrai pasukęs socialinio kredito judėjimą į federalę kryptį, nurodė Aberhartas.

NEW YORK, Liepos 3. — Prezidentas Rooseveltas, prieš išvižuosiant į Washingtoną, praėitą šeštadienį pasirašė bilij, duodantį karo departamentui teisę išleisti \$293,895,547 naujų orlaivių statybai.

Pagal šį planą, S.A.V. iki 1941 metų liepos 1 dienos pasigamins 5,500 naujų karo orlaivių. Jų statyba eis keletą sykių didesniu tempu, negu kada nors pirmiau.

Sale tiesioginių išlaidų už orlaivius, bilijus skiria \$14,250,000 mokimui gaminti orlaivius ir 27 milijonus Panamos zonos apsigynimo priemonių sustiprinimui.

Taipgi suteikiami fondai orlaivių bazių statybai. Viena tokia orlaivyno bazė bus padavota Alaskoje, antra Puerto Rico, o trečia Panama kanalo zonoje. Kitos bus statomos šiaurinėse ir pietinėse Jungtinių Valstijų apylinkėse.

Jungtinių Valstijų Kongresas Už Embargo

WASHINGTON, Liepos 3. — Suvienytų Valstijų Kongresas praėitą penktadienį svarstė pre. Roosevelto administracijos pasiūlymą sušvelninti Jungtinėse Valstijose veikiančią embargo, kuris draudžia užpultosioms šalims parduoti ginklus ir amuniciją. Po ilgų diskusijų maža kongreso narių dauguma atmetė valdžios pasiūlymą: 188 balsavo už embargo sušvelninimą, o 200 prieš valdžios sumanymą.

Embargo klausimas dabar eis į senatą, bet nieko gero nelaukiama, nes "izoliocinių senatorių blokas" grąšina nudelsti sesiją, kad neliktų laiko svarstymui embargo klausimo.

BROOKVILLE, Ont., Liepos 3. — Policijai pasidavė buvęs Louisiana universiteto prezidentas Smith, norėjęs pasislėpti Kanadoj su universiteto pinigais, ar išbėgti Europon.

Smith, kuris buvo universiteto prezidentas, buvo paimtas policijos ir pristatytas į Kanadą. Jis sako, kad norėjo pabėgti į Europą, bet buvo sustabdytas.

PENKIOLIKA UZMUSTA DOMINION DIENOJE

Liepos 1 dieną, sąryšy su Dominion Dienos atostogomis, Ontarijos provincijoje įvairiais būdais ant kelių užmušta 15 žmonių.

Tai rekordinis skaičius žuvusių nuo nelaimių per Dominion Dienos šventę.

Tiktai Anglijos Ministerių Kabineto Rekonstrukcija Gali Įtikinti Nazius Kad Anglija Pildys Savo Prizadus

NENORI, KAD VADINTŲ HITLERIO DRAUGE

PARYŽIUS. — Juodaplaukė Pola Negri reikalauja iš vieno laikraščio milijono frankų už tai, kad tas laikraštis nurodė, jog ji buvo Hitlerio drauge.

Laikraščio grynėjai teisme nurodė, kad vadinimas Hitlerio drauge nesąs kokis nors įžeidimas, bet jos advokatai nurodo, kad Pola Negri dėl vadinimo ją Hitlerio drauge apturėjus didelius moralinius nuostolius.

Japonijos Karo Prieš Kiniją Nuostoliai

Shanghai, Liepos 3. — Paskelbti daviniai rodo, kad iki balandžio mėn. 1939 metų Japonija kare prieš Kiniją neteko 864,500 savo kareivių. Kinija per tą laiką neteko apie 2,000,000 kareivių.

Dabar vedamas karas Japonijai kasdien kainuoja po apie \$4,000,000.

Japonijos apskaičiavimu, iki 1940 metų Japonijai karas prieš Kiniją kainuos apie \$4,197,068,000 ar daugiau.

Pradžioje karo ant kiekvienų 10 Japonijos žuvusių kareivių kinų žuvo 30. Dabar, kaip apskaičiuoja Kinijos studentija, ant kiekvienų 10 japonų jau žuvo tik 8 kinai.

Japonijos kariuomenė sumažėjus ir silpniau aprūpinama, o Kinijos priešingai.

DEŠIMTS NUOŠIMČIŲ ADVOKATŲ GYVENA PAŠEPOM

Columbious Universiteto prof. Karl Llewellyn paskelbė, kad Šv. Amer. Valstijose yra dešimts nuošimčių advokatų gyvenančių iš pašelpms. Kiti 25 nuošimčiai turi mažiau kaip \$1000 į metus. Likusių įplaukos maždaug apie \$3,000 į metus.

LONDONAS, Liepos 3. — Naziams paruošus savo smogikus Dancige nepaprastai veiksams ir pradėjus aušti visuotinam krizui, Anglijos visuomenė ir žymūs opozicionieriai vėl pradėjo didelį spaudimą į Čemberleno valdžią, kad ji be jokio atidėlio jimo išleistų į ministrų kabinetą Vinstoną Čiorčilį ir Antaną Edoną, konservatus, bet aktyvios politikos iniciatorius.

Anglijos visuomenė ir žymūs visuomenininkai nurodo, kad ministrų kabinetu rekonstrukcija ne tiktai įtikintų Vokietijos nazius, jog Anglija yra pasirengusi išpildyti duotus pažadus Lenkijai, bet ir įtikintų, kad Anglija pasiruošus stoti kovon dėl Dancigo.

Tą Čemberlenui sako ne tik liberalai, darbiečiai, bet ir konredaktorius Garvin vakar su kitais konservatais chorą prabilo, kad Čemberlenas kuogreičiausiai pertvarkytų ministrų kabinetą.

Antras didžiausias Anglijos konservatų laikraštis Daily Telegraph taipgi pakartoja, kad Čemberlenas turi išleisti į valdžią Čiorčilį, o Yorkshire Post nurodė, kad Čemberleno politika klaidinga ir sutaisymui jis turis išleisti naujų žmonių.

Anglijos užsienio reikalų ministeris paskelbė, kad jos ministeris Maskvoje kalba su Sovietų Sąjungos užsienio reikalų komisaru Molotovu ir derybos "darą progresą." Tačiau Anglijos visuomenė įsitikinusi, kad Hitleris dėsias Dancigo užgrobimą tikta dėl Anglijos ir Francijos pažadų Lenkijai nusilpninimo, todėl reikalauja valdžioje pakaitų ir aktingos politikos.

CHICAGO, Liepos 3. — Visose Jungtinėse Valstijose per pirmas liepos mėnesio dvi dienas, įvairiose nelaimėse žuvo 172 žmonės; 75 automobilių nelaimėse, 43 prigėrė ir 54 prieššventiniuose šaudymuose.

Toronto, Liepos 3. — Po kelių dienų užsitęsusių nesuspriamtųjų Toronto kinų kolonijoje ir vėl viskas ramu.

Biznierių Wang Fook Yuen, kuris pirmiau nenorėjo nieko žuoti kinų pagėgėlių šelpimui, paaukavo \$30.00 ir atšaukė savo kaltinimą prieš keturius jo tautiečius. Jisai kaltino juos, kad jie įėję į jo įstaigą, sumušę jį ir paėmę \$90.00 vertės prekių ir pagėgėlių fondą. Kaltinamieji buvo sumiti ir paleisti po užstata. Jie sako neišplėšę, o tiktai pagal kinų tradiciją už įžeidimą tautinių reikalų priverstę Wangą nešti plakata, ant kurio buvo užrašyta: "Aš esu savo šalies išdavikas."

Už kaltinamuosius užstojo visa kinų federacija. Wangas, pamatęs, kad nieko nepeš, atšaukė kaltinimus, sutiko remti Kinijos pagėgėlius ir atsiprašė bendrijos, o pastaroji raketomis paskelbė, kad įvyko taika.

Suvienytos Valstijos žiomis dienomis ima vartojimui šautuvus, kurie išrasti prieš du metus ir buvo laikomi paslapyje. Šie šautuvai gali iššauti 100 šovinių per minutę ir yra labai lengvai ir greitai užtaisomi.

Soviniai yra naudojami tie patys kaip ir paprastais šautuvams. Jų yra padaryta 7,500 ir laikyti slaptai.

Hon. T. C. Davis, Saskatchewan prokuroras, kurs dabar paskirtas apeliacijų teismo teisju šioj provincijoj.

Naziai ir Pronaziai Paliuosuojami iš Atsakomingu Vietų

Montreal, Liepos 2. — Pastaromis dienomis keletoj fabriku pronaziai neteko atsakomingu darbu. Ypatingai paliuosuoti iš karinės industrijos fabriku.

Jų paliuosavimas vedamas planingai, viešai neskelbiant. Vieni pareikalaujami atsakyti nuo darbo, o kiti dėl kitų įvairių priežasčių paliuosuojami.

Tikroji paliuosavimo priežastis — baimė sabotažo — neskelbiama ir jiems neprimetama, bet tą iškelia Montrealo didlapis The Standard.

Toronto Kinai Vargais Negalais Susitaikė

Toronto, Liepos 3. — Po kelių dienų užsitęsusių nesuspriamtųjų Toronto kinų kolonijoje ir vėl viskas ramu.

Biznierių Wang Fook Yuen, kuris pirmiau nenorėjo nieko žuoti kinų pagėgėlių šelpimui, paaukavo \$30.00 ir atšaukė savo kaltinimą prieš keturius jo tautiečius. Jisai kaltino juos, kad jie įėję į jo įstaigą, sumušę jį ir paėmę \$90.00 vertės prekių ir pagėgėlių fondą. Kaltinamieji buvo sumiti ir paleisti po užstata. Jie sako neišplėšę, o tiktai pagal kinų tradiciją už įžeidimą tautinių reikalų priverstę Wangą nešti plakata, ant kurio buvo užrašyta: "Aš esu savo šalies išdavikas."

Už kaltinamuosius užstojo visa kinų federacija. Wangas, pamatęs, kad nieko nepeš, atšaukė kaltinimus, sutiko remti Kinijos pagėgėlius ir atsiprašė bendrijos, o pastaroji raketomis paskelbė, kad įvyko taika.

Suvienytos Valstijos žiomis dienomis ima vartojimui šautuvus, kurie išrasti prieš du metus ir buvo laikomi paslapyje. Šie šautuvai gali iššauti 100 šovinių per minutę ir yra labai lengvai ir greitai užtaisomi.

Soviniai yra naudojami tie patys kaip ir paprastais šautuvams. Jų yra padaryta 7,500 ir laikyti slaptai.

Kada Anglijos karalius buvo Kanadoj, jis važinėjo moderniškiausiu automobiliu, bet Londone jį dar vis tebevežioja sena karieta. Cia jis matomas tik sugrįžus iš Kanados važiuojant Londono gatvėmis.

Liaudies Balsas

KANADOS LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS, LEIDZIAMAS SPAUDOS
DRAUGLĖS, IŠEINA DU KARTŲ Į SĄVAITĖ.

Prenumeratos Kaina:

Kanadoj ir Didžiojoje Britanijoje metams \$3.00; pusmetį \$1.50. Visur kitur
metams \$3.50; pusmetį \$1.75. Atskira kopija 5 centai.

Pašto perlaidas (Money Orders) išrašykite Liaudies Balso vardu:

LIAUDIŲ BALSAS

P. O. Station C, Box 1013, Toronto 3, Ontario, Canada.

Asmeniškai kreipkitės 6 Denison Ave.

Čekų, Slovakų ir Karpatorusų Kongresas

Pereitą pirmadienį vakare įvyko visų pažangių laikraščių atstovų susirinkimas, kuriame čekų atstovai davė pranešimą apie neseniai įvykusį Kanados čekų, slovakų ir karpatorusų kongresą. Pranešimas buvo labai įdomus, ypatingai tiems, kurių tėvynės dabar pergyvena veik toki pat momentą, kokį pergyveno čekų, slovakų ir karpatorusų tėvynė — Čekoslovakija.

Kuomet naziai pradėjo atvirai reikalauti Sudetijos prijungimo prie Vokietijos, Čekoslovakijos gyventojų tarpe pasireiškė dar didesnis pasidalinimas, negu kada pirmiau. Nebuvę liūsi nuo tokio pasidalinimo ir Kanadoje gyvenantį čekai, slovakai ir karpatorusai. Komunistai ir jiems pritariantys simpatikai stovėjo už tai, kad nedaryti naziams jokių nuolaidų, kurios pažeistų Čekoslovakijos respubliką. Už tai stoji, galima sakyti, didelė didžiama Čekoslovakijos gyventojų. Bet atsirado nemažai ir tokių, kurie nurodinėjo, kad dėl Sudetijos kariuotė neapsimoka. Girdi, Sudetija yra šalis Čekoslovakijai. Paskui buvo nemažai tokių, kurie sujudo reikalauti Čekoslovakijos respublikos sudraskymo. Slovakijoje šitiems elementams vadovavo Tisas ir Glinka. Netruko tokių ir Karpatorusinijų.

Tokio Čekoslovakijos visuomenės pasidalinimo rezultatai buvo tokie, kad Čekoslovakijos vyriausybė įpuolė į baimę, jog gali kilti vidujinių susikirtimų ir nusilpninti pasipriešinimą naziams. Po to, žinoma, sekė kapituliacija.

Tą klaidą dabar pamatė visi, ir tie, kurie stovėjo už atidavimą Sudetijos vokiečiams, ir tie, kurie stovėjo už atskirimą Slovakijos ir Karpatorusijos. Naziai, pasigrobę Čekoslovakijos tvirtumas, greitai laiku užėmė visą Čekiją. Karpatorusiją pasigrobė Hungarija. Slovakija pakol kas neva nepriklausoma, bet visi mato, jog tas nepriklausomumas yra tik laikinas, nes ir dabar faktinai Slovakija turinti šokti pagal Hitlerio muziką. Net ir aršūs Tisos pasėkėjai dabar matą esą padarę didžiausią klaidą.

Prie Čekoslovakijos respublikos pražudymo prisidėjo ir kita nemaža Čekoslovakijos klaida. Tai Čekoslovakijos valdžios politika. Nors Čekoslovakijos valdžia skaitėsi demokratine, tačiau ji dažnai elgėsi nedemokratiškai. Antifašistinėms organizacijoms buvo daroma daug kliūčių, o naziams buvo duodama didelė laisvė. To rezultate Sudetijoje nazijų judėjimas išsiplėtė daug greičiau, negu kad antifašistinis judėjimas. Teisybė, ant galo, kada buvo pamatytas pavojus, buvo griebiamasi priemonių prieš nazius, bet tos priemonės ne tik nepagelbėjo, bet dar išaukė didesnį sujudimą.

Dabar čekai, slovakai ir karpatorusai, netekę savo tėvynės nepriklausomybės, pamatė visas klaidas. Dabar jie suprato, kad komunistai ir gali sakė neklia tiesą. Dabar jie gavai kramtyti savo pirštus, galisi, kodėl ventkė teisingo balso.

Čekoslovakija yra didelė pamoka ne tik lenkams ir kitiems, kurių tėvynės grumoja pavojus, bet ir lietuviams. Lietuva irgi stovi ant to kelio. O Čekoslovakijos pamokos yra sekančios:

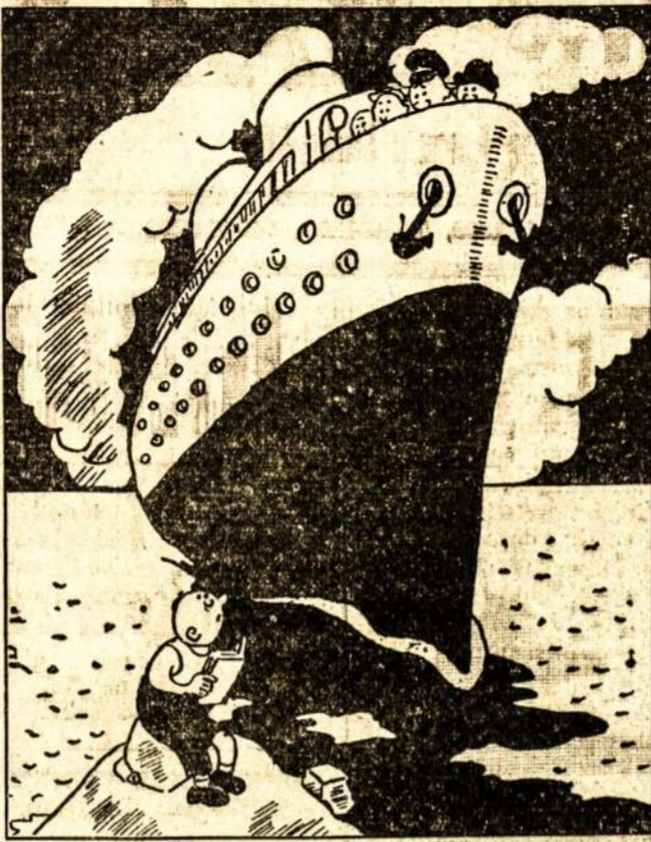
Norint, kad žmonės vieningai stotų už nepriklausomybės gynimą, reikalinga su jais skaitytis. Valdžia turi duoti lygias teises visiems, visokių pažiūrų žmonėms. Prie to, žiūrėti, kad jų gyvenimas nebūtų apsinkeštas, teikiant patogumus kitiems. Jeigu vieni gyvena labai gerai, o kiti skurs, tuomet vienybės ir pasiryžimo nebūs. Vargė skęstantis žmogus įpuola į desperaciją ir pradeda nebevertinti nei savo tėvynės. Turtingai gyvenantis taipgi neranda laiko rūpintis savo šalies reikalais. Kita, jis nemato nei pavojaus, jei prisieitų gyventi ir po kito letena. Šalies atspara liaudyje. O jei ji būna pamiršta, jos pritarimas valdžiai būna taipgi menkas. Šioje srityje Lietuvoje reikia daug pakeitimų. Dabartinė padėtis ir politiniai ir ekonominiai Lietuvos nepriklausomybei labai pavojinga. Kuomet tie žmonės, kurie gali geriausiai kovoti prieš vidų bedirbantį Lietuvos priešą, negali dirbti, yra suvaržyti, prieš rankas palaikomi. Jokia valdžia to priešą nenugalės. Priešas moka veikti ir pasislėpusiai. Jį gali numaskuoti tik pati liaudis. O ekonominius skurdas yra geriausia dirva visokiems priešams, nes, kaip jau pirmiau sakėm, skurdo prispaustas žmogus griebiasi kas tik po ranka papuoia, bile tik tas žada kokią nors permainą.

Antru klausimu stovi griežtas nusistatymas gintis. Jeigu čekai, slovakai ir karpatorusai krizio metu nebūtų pradėję rietis tarp sąvės dėl vidujinių nesutarimų, o pirmojo vietoj statę gynimą nuo išlaukinio prieš, Čekoslovakija būtų išsilaikiusi. Bet jie, vietoj bendro balso šaukti prieš Hitlerį ir jo talkininką Čemberleną, pradėjo kovą už suskaldymą, už sudarymą kelių mažų valstybių. Šitokie reikalai, vidujiniai reikalai, turėjo būti palikti po to, kad išlaukinis priešas bus atremtas. Juk jei išlaukinio priešą neatremsi, vidujinių reikalų taipgi neišspręsi.

Turint mintį Lietuvos klausimą, reikalinga visiems lietuviams "heabejojantį pasisakyti, kad atsitikime agresijos ant Lietuvos, visi kaip vienas stosis ginti Lietuvą, nežiūrint pažiūrų skirtumų kitais klausimais, vidujiniais klausimais. Toks visų lietuvų pareiškimas būtų atsakymu ne tik naziams ar kokiems kitiems, maštantiems apie pagrobimą Lietuvos, bet ir tiems, kurie galvoja apie muncheniškus planus. Taipgi būtų didžiausiu spaudimu ir į Lietuvos vyriausybę. Kapituliaciniai keliai būtų neįmanomi.

Pareiškimai, duodanti suprasti, kad Lietuvos vyriausybė negaus paramos, jei nepatenkins statomų reikalavimų vidujiniais klausimais, turi būti papildyti. Visi lietuviai turi aiškiai pasisakyti, kad visi geri Lietuvos vyriausybės žygiai bus paremti. Reikia neremti tik tokių žygių, kurie yra žalingi. Kas taisytina, reikia reikalauti taisyti. Bet negalima atsakyti remti gerus žygius Jeigu nebūs remiami ir geri žygiai, tuomet vyriausybė bus lengva nueiti kapituliaciniais keliais. Bent koks darbas dėl sustiprinimo Lietuvos nepriklausomybės gynimo, dėl pagerinimo žmonių būvį turi būti paremtas. Jeigu priešas palms šalį, tuomet vidujinius reikalus spręs jau ne šalies gyventojai, o svetimi valdonai. Šiandien Čekoslovakijoje yra bent kelios koncentracijos stovyklos. Suklata apie 50,000 demokratinių nusistatymo čekų, slovakų ir kitų.

Čekoslovakų ir karpatorusų patyrimai rodo, kad šalies gynimas turi stovėti pirmo vietoj. Nes jei neteksi nepriklausomybės, neteksi ir teisių spręsti vidujinius reikalus.

"Labai gerai, kad atplaukėt. Aš skaičiau apysaką apie žmogų žudytą, tai man pasidarė klauku būti vienam". — Mark Aurelio, Italija.

Pasikeitimai Politikoj ir Numatomos Progos Darbininkų Judėjimo Laimėjimam Kanadoj

Rašo TIM BUCK

Dabar jau aišku, kad federalius rinkimus Mackenzie King rengiasis paskelbti ant rudenio.

Prie dabartinių sąlygų federaliai rinkimai darbininkų judėjimui suteikia istorinę progą sudaužymui Liberalų ir Konservatyvų partijų tvirtovės, jeigu tiktai visi galimūmai bus išnaudoti, taipgi jei tu galimūmų bus ieškoma; ne tik visos šalies maštabu, o ir kiekvienoj konsituencijoj.

Demokratinis sentimentas auga nepaprastai. Progressyvus darbininkų veikimas ir vienybė vystosi po visą Kanadą.

Vakaruose, jeigu tiktai progressyvūs darbo žmonės naudos sveiką sensą ir bendrai dirbs, senųjų Liberalų ir Konservatyvų partijų mašinos kandidatai neatsilaikys.

Pajūryje, Kvebeke ir Ontarijėj galima aptvėrti didelius laimėjimus taipgi, nes ir čia galima išrinkti visą eilę progresą ir demokratiją palaikančių kandidatų, jei tiktai žmonės prieitų prie susitarimo laike rinkimų.

Didysis biznis del tokių perspektyvų labai susirūpinęs. Bet mes nepažiūrėkime tu didžiųjų St. James gatvės radikalistų pastangų, kad sekančiuose rinkimuose laimėtų reakcija. Kova aštrėja kaip dar neaštrėjo niekada pirmiau. Liaudis turi vienytis, kad priverstų demokratiją ir valdžią veikti tautos ir jos žmonių labui.

Sudaužymas senų partijų tvirtovės nėra taip jau paprastas trečios partijos budavojimo procesas. Pirmiausia, demokratinis frontas nėra kokia-tai trečia partija. Antra, nors pastangos atsiekti visų progressyvių jėgų vienybės laike rinkimų yra svarbiausiu jo budavojimo klausimu, tačiau senųjų partijų birėjimas yra labai didelės vertės faktorius.

Senose partijose atsiranda prieštaraujančių kempų. Tokie svarbūs klausimai, kaip kviečių kainos, skolų pertvarkymas, gelžkelių amalgamacija, bankų ir kredito reformos, švento Laurijaus kelias, reikalavimas socialny įstatymų ir kiti, randa pritarėjų ir oponentų abiejose partijose. Nekurie jų veikėjai gana labai svarbiais tautos klausimais laikosi priešingos pozicijos.

Prisiršimas prie nekurių vadų nekuriams pamatiniais klausimais arba prisiršimas prie nekurių interesų ardo prisiršimą prie partijų. Reakcionieriai ieško koalicijos, o tuo tarpu pa-

žių skirtumą." Teisybė, Gazete svarbiausį klausimą "demokratinį progresą prieš fašistuojančią reakciją," mėgina apeiti, pasislėpama už "socialistinės minties," tačiau yla iš maiso išlenda; kuomet ji šaukia už "pergrupavimą," persijojimą.

Liberalai ir konservatyvai savo pozicijas keičia. Dauguma iš jų savo mintis, o dažnai ir ištikimybę partijai, pakeičia pirm pasirinkimo kitos partijos. Viena iš svarbiausių užduočių demokratinio fronto budavojimo procese bus palengvinimas senų partijų pažangiečiams, arba tiems senų partijų nariams, kurie pasirengę kovoti prieš reakcinį monopolinį kapitalą, surasti vietą augančiame liaudiškame judėjime už demokratinį progresą.

Sarišys su tuo darbininkų klasės judėjimas neša specialę atsakomybę. Kadangi augantis demokratinis frontas randa didelį pritarimą tarp fermerių ir pažangesnių vidurinės klasės žmonių, iš darbininkų klasės judėjimo kaip iš politinio nukarkaulio ir vienijančios jėgos bus reikalaujama didelio lankstumo.

Atelnanti rinkimai turi būti liūdininkais nepriklausomo politinio darbininkų klasės veikimo kaip dalies darbininkų dalyvavimo augančiame demokratiname judėjime už pažangių vienybę rinkimuose.

Tai tas ir reikalauja, kad būtų išdirbta lanksti progressyvių darbininkų judėjimo strategija. (Bus daugiau)

Kas Rašoma Kituos Laikraščiuose

žangesni (arba daugiau užsišpyrę, ar mažiau prisirišę prie partijų mašinų) senų partijų veikėjai siekia bendradarbiavimo su pažangiečiais.

Dvi Kryptys Kanados Politikoj

Kiek panagrinęjus tuoj matosi, kad tai rezultatas nuolatos vis aiškiau pasireiškiančių dviejų kryptų politiniame Kanados gyvenime. Jos yra sekančios: krypinas linkui demokratinio progreso ir linkui reakcinio gynimo privilegijų liaudies iškaščiū. Šios dvi kryptys taip aiškiai matomos senose partijose, kaip kad matosi skirtumas tarp oficialės jų mašinos ir progressyvio judėjimo.

Būtų didžiausia klaida del darbininkų klasės judėjimo tą faktą ignoruoti ir visus kapitalistinių partijų narius vadinti fašistuojančiais reakcionieriais.

Nuolatos aštrėjantis konfliktas tarp siaurų monopolinio kapitalo interesų ir plačių didžiųjų žmonių interesų — interesų, nuo kurių priklauso Kanados likimas — dviejų senų partijų monopolio pamatus visai sunaikino.

Montrealo Gazette šita faktą jau pripažįsta ir redakcinio straipsniu šaukia už "pergrupavimą" partijų taip, kad būtų galima aiškiau matyti liberalų, konservatyvų ir socialistų min-

AD. KERAITIS

Rytojų Naują Ruošią

Perdaug širdyje džiaugsmo,
Kad verkėčiau, kad dejuočiau,
Tai kas, kad Vargas siaučia,
Kad vargo jūros ošia?

Matau jau minios eina
Su šūkais, su dainomis:
Gana varguos dejuoti
Ir gintis aimanomis.

Jau Vargas įkyrėjo,
Jau skriaudos nusibodo:
Prikelsim dieną naują —
Jau rytas veidą rodo.

Jau laisvės dainos skamba...
Šalin juodi šešėliai!...
Ne jums mes galvas lenksim,
Bet skaisčiai laisvės gėlei!

Tai kas, kad Vargas siaučia,
Kad vargo jūros ošia:
Jei minios vargo brolių
Rytojų naują ruošia.

iki 215 karo orlaivių?

Iš pradžios japonai puolė ant sauzemio ir užėmė tam tikrus Mongolijos plotus. Mongolijos karo jėgos pribuvo ir japonus išvijo. Po to kelis kartus japonai puolė mongolus, bet buvo atmušti. Japonų buvo virš 400 užmušta ir daug sužeista. Mongolų užmušta buvo 40 ir per 70 sužeistų.

Po to japonai pradėjo dideliu skaičium karo lėktuvų užpuolimus. Birželio 22 dieną net 120 japonų-mandžių orlaivių puolė mongolus. Prieš juos išstoję 95 mongolų-Sovietų lėktuvai ir nūmušė 31 japonų lėktuvą, o Sovietai neteko 12 lėktuvų. Birželio 24 dieną vėl atskrido 60 japonų lėktuvų. Prieš juos išstoję 60 sovietinių. Oro kautynėse Sovietų lėktuvai nukovė 25 japonų lėktuvus, o Sovietai neteko 2. Birželio 26 dieną vėl 60 japonų lėktuvų užpuolė mongolus. Prieš juos išstoję 50 Sovietų ir mongolų lėktuvų. Oro kautynės tęsėsi dvi valandas. Japonai neteko 25 lėktuvų, o Sovietai 3.

Tokia padėtis juk negali ilgaiu tęstis. Demokratinis pasaulis turėtų bendrai išstoti ir suvaldyti Japonijos karo pasiučius. — Laisvė.

ŠYPSENOS

Jis Tikras, Kad Paskutinėj

Mokytojas: — Kokiam mūšyje užmuštas švedijos karalius Gustavas Adolfas?

Mokinys: — Aš esu tikras, kad tai buvo paskutinis jo mūšis.

Bet Jeigu Tu Būsi Neutralus...

Vieną žvėrių gaudytoją užpuolė meška. Kada jis pamatė, kad vistik nepabėgs, sustojo ir išsiėmęs peilį, žiūrėdamas į netoli jo esančią mešką ir, kaipj esantį kelmą, pradėjo melstis:

— O Dieve, jeigu Tu esi mano pusėj, duok man galios, kad aš tą mešką greičiau papiaučiau, o jeigu Tu jos pusėj, lai mane greitai sudrasko. Bet, o Dieve, jeigu Tu manai laikytis neutraliai, tai sėsk ant kelmo ir žiūrėk, kaip aš mausiu tai mešką, kad net Tu nusistėbėsi.

Persunkus Uždavins

Vienas torontietis savo sūnaus mokytojui parašė sekančio turinio laišką:

— Brangus pone. Prašau duoti mano sūnui tokių sunkių uždavinių išsprendimui namie. Štai ką jis man atnešė trys dienos atgal: "Jeigu keturių galionų alum galima pripildyti trisdešimt dvi puskvortės, tai kiek puskvortė būtų galima pripildyti devynių galionų alum?" Ir ko mes nedarėm, bet vis nieko neišėjo. O mano vaikas su ašarom pareiškė, kad jei uždavinys nebūs išspręstas, jis neisįs į mokyklą. Todel aš turėjau eiti į alinę ir pirkti devynių galionų bakutę alaus, ką padaryti man buvo labai sunku. Po to turėjau iš kaimynų skolintis butelius, nes mes jų mažai turėjome. Kada alų supilsčiau, pasirodė, kad devynių galionų bakutėj buvo 19 butelių alaus. Nežinau, ar toks atsakymas bus teisingas, nes nepilstant biškutį nusilejo. Kitą kartą tegul būna vanduo, nes daugiau alaus pirkti neišgalime.

Tur Būt Pažįsta

Viena motina į zoologijos sodną nusivedė jauną dukrelę. Kada ji pradėjo mėtyti duonos trupinius į gandro narvelį, gandras juos gaudė su dideliu apetitu. Ant galo mergaitė užsinerėjo sužinoti jo vardą.

— Mama, kaip šitas paukštis vadinasi? — paklausė ji.

— Gandras, vaikūti.

— O, jis tur būt mane pažino, — užbaigė duktelė.

PASTABOS

Siame Liaudies Balso numeryje telpa pradžia Tim Bucko straipsnio, kuriame jis negrinėja keitimais politiniame Kanados gyvenime ir to keitimais reikalavimą iš darbininkų klasės judėjimo labai lanksčios taktikos.

Liaudies Balso skaitytojams patartina tą straipsnį atidžiai perskaityti ir pastudijuoti.

Kaip pasirodo, tai ir Kanados visuomenė griežtų apsirubežavimų partijų sienomis pradeda atsisakyti, o vieton to dalytis į du frontus: į demokratinį frontą ir reakcinį frontą.

Dalis liberalų ir konservatyvų pradeda nebesitikti su senų partijų mašinomis, traukiančiomis Kanadą į reakcinį lagerį. Pažangesni liberalai ir konservatyvai pradeda ieškoti bendradarbiavimo su pažangiečiais.

Ar nereiktų panašiomis akimis žiūrėti ir į Lietuvą. Man atrod, kad tie draugai, kurie nemato jokio skirtumo, o visus valdančiosios klasės žmones vadina fašistais, daro didelę klaidą.

Man atrod, kad ir Lietuvoj yra tokių, kurie linksta demokratijos pusėn. Kaip kariuomenės, taip ir valdžios vadų tarpe yra ir sąžiningų žmonių. Mums reikia vertinti juos ne pagal tą, kokiai klasei jie priklauso, o kaip jie žiūri į Lietuvos ir jos žmonių reikalus.

Kaip Tim Buck nurodo, kada į demokratinį frontą ateina ūkininkai, vidurinės klasės žmonės, darbininkų klasės judėjimo pareiga naudoti lanksčią taktiką.

O tas reiškia, kad darbininkai turi būti atsargūs. Pirmojo vietoj nenustumti nuo demokratinio fronto progreso pusėn linkstančių, o paskui žiūrėti, kad nauji žmonės judėjimo nepasuktų į žalingą kryptį, nesuskaldytų jo.

Nežiūrint to, kad demokratinis frontas į savo eiles priima visokių klasių žmones, darbininkų klasė vistik palieka politiniu nukarkauliu. Ji yra branduolys. Ji yra vienytosios apie save visokių elementų.

Iš draugo Kyno laiško, kuris tilpo pereitame Liaudies Balso numeryje, matėte, kad draugas P. Grigaravičius tikrai žuvas. Žuvo ne nuo kulky, nors jos buvo padariusios jam daug žaizdų, bet nuo fašisto gydytojo rankos.

Galimas daiktas, kad ir Butrimas su Malicku jau žuvę, nes apie juos nieko negirdėti.

Vadinasi, keturi kanadiečiai žuvo begindami demokratiją. Penktas, draugas Zdanaukas, tebekencia Franko kalėjime, ar koncentracijos stovyklose.

Situ draugu pasiūlavimas aiškiai pasako, ko gali tikėtis demokratija iš komunistų ir jų simpatikų.

Aštuoni Kanados lietuviai komunistai ir simpatikai dalyvavo Ispanijos kovose už demokratiją. Keturi iš jų žuvo. Dar didesnis skaičius buvo pasirengęs vykti, bet buvo sulaukyti del įvairių kliūčių.

Tuo tarpu iš kitų srovių nemuvykė nei vieno. Nebuvo nei vieno ir iš socialistais besivadinančių, nors jie persistato didžiausiais demokratijos gynėjais.

J. Yla

Ar Jau Galima Išėiti

Tūlas vyras už trejas vedybas vienais metais buvo nuteistas keturiems metams kalėjiman. Kada bausmė jau baigėsi, jis iš kalėjimo savo advokatui parašė laišką:

— Kaip tu manai, ar dabar jau galiu išėiti iš kalėjimo be jokio pavojaus?

Mokslas, Technika ir Įvairenybės

Alandų Salos, Kurios Dabar Stovi Tarpt. Dienotvarkėj

Alandų salos yra Botnia užlajos angoje stovįs salų archipelagas, esąs už 25 mylių nuo Švedijos pakraščiu ir už 15 mylių nuo Suomijos pakraščiu. Šis gražus salynas susideda iš arti trijų šimtų įvairaus didumo salėlių, kurių tikrai 80 šio šimtmečio pradžioje buvo apgyventos, nes likusių salų paviršius dengia pliki akmenys. Nuo Alandų salų į pietinius Suomijos pakraščius nusitęsia pavojingos povandeninės granitinės uolos.

Senuosiuos laikus Alandų salas vadė Švedija, bet 1714 metais Petro Didžiojo laivynas sumušė Švedijos laivyną ir savo žinioi perėmė šias svarbias strategines salas, tačiau galutinai jos pateko Rusijai tik 1809 metais.

Alandų salų gyventojai, kurių šio šimtmečio pradžioje buvo priskaitoma apie 16,000, daugumoj yra švedai, daugiausia žvejai. Salų paviršius sudaro uolos ir lengvos žemės smėlynai. Klimatas gana aštrus, tačiau čionai auga spygliuotieji medžiai, beržai, rugiai, miežiai, linai ir daržovės. Salų gyventojai verčiasi ir gyvulininkyste.

Centrinė archipelago sala, kurios kaip didžiausios salos vardas pavadintas visas salynas, turi 18 mylių ilgio ir 14 mylių pločio. Joje gyvena du trečdaliai visam salyne gyvenančių žmonių. Turi keletą gerų uostų, kurie daug trumpesnį laiką būna užšalę, negu Suomijos uostai.

Vienoje salėlėje jau praeito šimtmečio pradžioje buvo didelė Bomarsundo tvirtovė, bet ją 1854 metais užpuolė Francijos ir Anglijos laivynai ir sugriovė.

Ivykus Didžiajai socialistinei revoliucijai, Sovietų Sąjunga 1920 metais spalio 14 dieną pasirašė su Suomija taikos sutartį ir ta sutartimi Suomijai perdėjo Alandų salas. Tuo laiku prie šių salų savo pretenzijas pareiškė ir Švedija. Bet Tautų

Lyga savo posėdyje, birželio 24 dieną, 1921 metais, atmetė Švedijos pretenzijas ir Alandų salas pripažino Suomijai.

Kadangi salos stovi svarbioji strateginė vietoj ir jomis interesavosi ne tikai Sovietų Sąjunga, bet ir Anglija, Francija, Vokietija ir kitos valstybės, tai sutartimis Alandų salas buvo neutralizuotos.

Paskutiniu laiku Suomija su Švedija susitarė Alandų salas fortifikuoti. Kadangi archipelago neutralizacijai nustatė Tautų Lyga, tai Suomija su Švedija kreipėsi į Tautų Lygos tarybą, prašydamos revizuoti Alandų konvenciją. Taip pat kreipėsi ir į Sovietų Sąjungą, kaip Tautų Lygos narį, kad pastaroji paremtų Alandų salų fortifikaciją. Kadangi Alandų archipelagas randasi netoli nuo Sovietų pakraščiu ir jame pastatytos fortifikacijos gali būti panaudotos uždarymui Sovietų laivyno Suomijos užlajoje, tai Sovietų Sąjunga neparėmė Suomijos Švedijos sumanymo, o atskleidė kokiems tikslams projektuojama statyti tos tvirtovės. Suomija į tai neatsakė ir tokiu būdu Alandų fortifikavimo klausimas kybo ore.

Pažymėtina, kad apie Alandų archipelagą dažnai sukiniėjasi nazių šnipai ir daro viską, kad Suomiją pasitraukus savon pusėn ir savo žinioje turėjus svarbią strateginį raktą.

Sovietų Sąjungos Genzo Daviniai

Šiomis dienomis Sovietų spaudoje paskelbti sausio 17 dieną atsituvusio gyventojų surašinėjimo daviniai, kurie paduoda sekamas smulkmenas:

Sausio 17 dieną Sovietų Sąjungoj buvo 170,467,186 gyventojai, iš kurių buvo 81,664,981

vyras ir 88,802,205 moterys. Miestuose gyveno 55,909,905 žmonės ir kaimuose 114,557,278 žmonės.

Gruodžio 17 dieną, 1926 metais Sovietų Sąjunga teturėjo 147,027,915 gyventojų, iš kurių 71,043,352 buvo vyriškos gimties ir 75,984,563 moteriškos gimties. Miestuose tuomet gyveno 26,314,114 žmonių ir kaimuose — 120,713,801 žmogus. Tokiu būdu per paskutinius dvyliką metų Sovietų Sąjungoje priaugo virš 23 milijonų žmonių, arba 15.9 nuosimčių.

Tuo pačiu laiku Jungtinių Valstijų gyventojų skaičius pasididino 11 nuosimčių, Italijos 9 nuosimčiais ir Vokietijos septyniais nuosimčiais.

Kitaip sakant Sovietų Sąjungos dvylikos metų priauglis atstoja pusę Anglijos gyventojų, daugiau negu pusę Francijos ar Italijos gyventojų, trečdali Vokietijos ar Japonijos visų gyventojų ir du trečdalius Lenkijos gyventojų.

Sovietų Sąjungos penkmetinės perkeitė šalį iš atsilikusios agrikulturnės šalies į aukštai industrinę šalį. Tą aiškiai paro-

do ir kaimų bei miestų gyventojų didelis atsidalinimas. Laike 1926 metų cenzo tik 17.9 nuosimčių gyventojų gyveno miestuose, o laike 1939 metų cenzo miestuose jau gyveno 32.8 nuosimčių visos šalies gyventojų. Arba kitaip sakant Sovietų Sąjungos miestuose gyventojų skaičius padidėjo per 29 milijonais gyventojų, tai yra netoli tiek, kiek Lenkija turi gyventojų. Miestų priauglis byloja kaip milžiniškai pakilo Sovietų Sąjungos industrija.

Be to, kaimiškuose rajonuose gyventojų skaičius sumažėjo tikrai šešiais milijonais žmonių, kurių jėgą pakeitė agrikulturne įsigalėjusios mašinos.

NAUJAS FORDO TRAKTORIUS GALUTINAI PALIUOSUOSIĄ ARKLĮ

DETROITAS. — Pirmu kart publikai pademonstruotas Fordo dirbtuvės padarytas naujas traktorius su tam tikrais įrankiais, kuris pagal Fordo kalbą "surevolucionizuos agrikulturnę" ir padarys arklį jėgą nusi-dėvėjusią žemės ūkyje.

Pasinaudodamas Tiršto Debesio Jėga Pastatė Sklandymo Rekordą

ELMIRA, N. Y. — Leitenantas Stanley iš Floridos, dešimtajam sklandymo konteste, pasinaudojo tamsaus debesio su graustiniu jėga ir tuo atsiekė didžiausio sklandymo istorijoje rekordą.

Kada tirštas debesys siautė per Havus kalvas, jauna sklandytoja išvilko orlaivis 1,300 pėdų oran ir paleido. Stanley greitai įsuko savo sklandytuvą į debesio širdį, panaudojo debesio sroves ir akiai skrisdama perskandė pereitų metų rekordą 6,700 pėdų ir pagaliau pasiekė 13,400 pėdų aukštį. Nežiūrint, kad apacioje buvo labai karštas oras, šiame aukštyje pradėjo apsalti sklandytuvą. Šiuo aukščiu beskrisdamas Stanley sutiko smarkią oro srovę, kuri jo sklandytuvą numetė į 9,000 pėdų aukštumą.

Po to, jis sugrižo į debesį.

paskui vėl į 12,000 pėdų aukštumą ir pagaliau žemyn.

ORO LAIVAS SU PIRMAIS KELEIVIAIS PERSKRIDO ATLANTA

NEW YORK. — Pan-Amėrican Airways paskelbė, kad šios kompanijos 41 tonos kliperis Dixie aną rytą su pirmais pasazieriais pasiekė Azorus.

Didžiulis keturmotorinis orlaivis 2,397 mylias nuskrido per 15 valandų ir 42 minutes. Pirmojoj komercinėj kelionėj, orlaivis per Atlantą pervežė 22 keleivius ir pašto krovinį. O orlaivio igula susideda iš 11 žmonių.

KAIP PRADEJO VARTOTI DANTIMS ŠEPETUKĄ

Šiandien padorus ir šviesus žmogus negali nepasiseivesti su dantų bent du kartu paroje — rytą ir vakarą. Seniau to nebuvo. Ir šepetukas dantims valyti yra visai dar naujenybė, sulyginus su kitais išradimais. Pirmas žmogus, pradėjęs vartoti šepetuką dantims, buvo William Addis — jis 1780 m. padirbc pirmą šepetuką ir pats pradėjęs jį vartoti. Iš viso dantims šepetukas pradėjo plačiau vartoti apie pusę praėjusio amžiaus, ir pirmieji šepetukai atrodė, kaip šepetys dažams, o ne dantims!

MISS PARYŽIUS IR BIZNIS

Prieš tris mėnesius buvo išrinkta miss Paryžius 1939 m., 19 metų gražuolė balerina Sonė Besis. Komitetas reikalauja, kad ji dalyvaūtų grynai komercinėje reklamoje, bet balerina nesutinka, nes renkant gražuolei jai tokios sąlygos nebuvo statomos. Komitetas atėmė jai 1939 miss Paryžiaus vardą ir tą titulą laikinai suteikė 1938 m. miss Paryžiaus, taigi prailgino jos kadenciją. Atkakli balerina nenusileidžia ir toliau, vadinasi savo titulu. Komitetas užvedė bylą prieš ją.

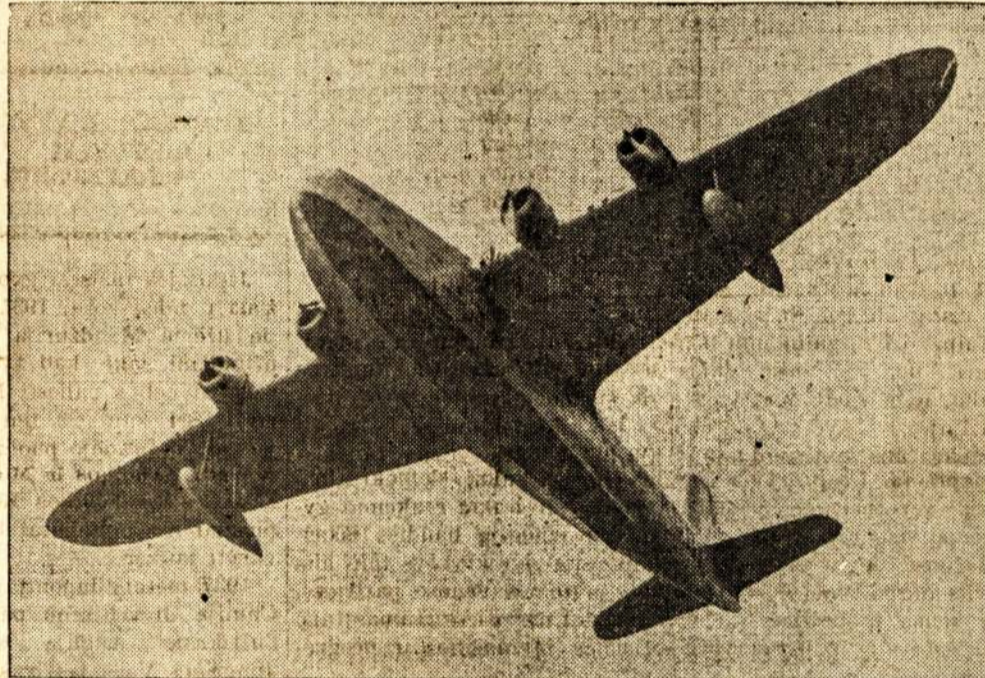
Bezdžionės Medžioklė Kopenhagoj

Is Kopenhagos cirko pabėgo bezdžionė Kalle, kuri teturi tik 40 cm. aukščio. Šita maža bezdžionukė per 5 valandas apvertė aukštyn kojomis visą miestą ir parodė, kad cirko mokslas jai nėnuėjo veltui.

Pirmiausia ji atėmė vienai moteriškai šunį ir nutvėrusi už dirželio nusitempė vargšą cypiantį šuniuką gatvėms. Klykianti moteris, minia smalsuolių ir šeši policininkai leidosi paskui. Bezdžionukė šuniuką paleido, išoko į tamvajų ir pradėjo iš vienos moteriškos pintinės mėtyti praevius obuolius. Kol moteris susiprato pulti bezdžionę, tai ši jau buvo dingusi ir visi ieškojami buvo veltui. Štaiga pasigirdo išgąstingas moters riksmas. Kopenhagoj yra moterų iprastas palikti vežimėlius su vaikais gatvėje, o pačiomis negalėtingai derėtis krautūvėse. Tokia viena motina sugrižusi pamatė, kad jos vežimėly besąs plaukuotas dvynukas, kuris įsilindęs po atklodę ir ramiai sau ausoja greta jos brangiausio. Motinos riksmas bezdžionei nepatiko ir ji užpykusi bėgdama pasiėmė ir atklodę. Vikriai lakstydama tarp tramvajaus vagonų, automobilių ir autobusų, ji ilgai juokino žmones, kol vienas ją sučiupdamas nutvėrė ir atėmė paklodę. Tada bezdžionukė nušoko ant vaisių vežimo ir ėmė mėtyti obuoliais bet bananis. Vėliau šokinėdama nuo vieno automobilio stogo ant kito ji ilgokai važinėjosi po miestą, nors ją jau gaudė ir nerangi ugniagesių mašina. Tik po penkių valandų ją vėl įkūso už groty cirke, savininką nubaudė šimtu kronų, bet jis nesigall, nes visi noriai ėmė žiūrėti taip gražiai išsireklamavusios bezdžionukės.

Prieš tris mėnesius buvo išrinkta miss Paryžius 1939 m., 19 metų gražuolė balerina Sonė Besis. Komitetas reikalauja, kad ji dalyvaūtų grynai komercinėje reklamoje, bet balerina nesutinka, nes renkant gražuolei jai tokios sąlygos nebuvo statomos. Komitetas atėmė jai 1939 miss Paryžiaus vardą ir tą titulą laikinai suteikė 1938 m. miss Paryžiaus, taigi prailgino jos kadenciją. Atkakli balerina nenusileidžia ir toliau, vadinasi savo titulu. Komitetas užvedė bylą prieš ją.

Drauge, ar jau atsinaujinai pasibaigusią prenumeratą?

Šis naujas 20 tonų orlaivis — Empire Flying Boat Connemora — sudegė beimant gazoliną Southhamtono vandenyse. Penki mechanikai pabėgo, o vienas žuvo.

NIKOLAI OSTROVSKY

Iš Rusų Kalbos Vertė PETRAS

KAIP UŽSIGRUDĖ PLIENAS

ROMANAS

(Tąsa)

Akimas tylėjo. Jis žinojo, kad tai ne spindinti frazė, o šaukšmas sunkiai sužeisto kario. Jis suprato, kad kalbėti ir jausti tokie žmonės kitaip negali.

Prabėgus dviems dienoms Akimas pranešė Povilui, kad jam yra galimybė gauti atsakomąją darbą centralinio organo redakcijoj, bet tam reikalingas būtinas patikrinimas galimumo jį naudoti literatūriniam fronte. Redakcinėj kolegijoj Povilą sutiko įspėjamai. Redaktoriaus pagalbininkas, sena pogrindietė, narys Ukrainos Ceko prezidiumo, paklausė jį:

—Jūs išsilavinimas, drauge?
—Trys metai pradinės mokyklos.
—Partijinėse politinėse mokyklose nebuvai?
—Ne.

—Na ir kągi, kartais esti, kad ir beto išsidirba geras žurnalistas. Apie jus mums pasakojė draugas Akimas. Mes galim jums duoti darbą nebūtinai čionais, o į namus, ir bendrai jums sudaryti prielaimas sąlygas. Bet tam darbiui reikalinga platesnis išsilavinimas ir žinojimas. Ypatingai srityje literatūros ir kalbos.

Tas viskas pranašavo Povilui nenusisekimą. Pusvalandinėje kalboje paaiškėjo žinomo trūkumas, o parašytam jo straipsnyje moteris pabrūkė raudonu pūsieliu daugiau kaip trydėšimt stiliškų netaisyklų ir nemažai orfografiškų klaidų.

—Drauge Korčagina! Pas jus yra dideli duomenys sugabumo. Giliau prisilavinę jus galėsite tapti ateityje literatūrinio darbininku, bet dabar jūs rašote silpnai. Iš straipsnio matosi, kad jūs nežinote rusų kalbos. Tas nestebėtina, jūs neturėjote laiko ir progos mokintis. Bet sunaudoti mes jūsų, gaila,

negalime. Bet dar sykį pakartojau: pas jus dideli duomenys sugabumo. Jeigu jūs straipsnių ištaisyti, nekeičiant turinio, tai jis būtų puikus. O mums reikalingi žmonės, sugebanti ištaisyti svetimus raštus.

Korčaginas atsisotojo pasiremdamas ant lazdos. Dešinysis jo veidas nerimastingai drebėjo.

—Na kągi, aš su jums sutinku. Koks iš manęs literatas? Aš būvau geras pečkury, nebologas mantioras. Mokėjau gerai jodinėti ant arklio, audrinti Komsomolus, bet jūsų fronte aš esu netinkamas.

Atsisveikinęs išėjo. Koridorias pasūkoje tik ką neparpuolė. Jį sulaukė kokia tai moteris su portfelio.

—Kas su jums, drauge?
Korčaginas už keletos sekundų atsipeikėjo. Paskiau tylėdamas atšalinė moterį ir nuėjo, pasiremdamas lazda.

Su ta diena Korčagino gyvenimas pradėjo slinkti žemyn. Apie darbą negalėjo būti ir kalbos. Kaskart vis dažniau jis praleisdavo dienas lovoje. Ceko jį galutinai atleido iš darbo ir paprašė Vyriausios socialės apdraudus biuro nuskirti jam pensiją. Pensija jam buvo duota drauge su darbinio invalido knyguite. Apart to Ceko davė jam pinigų ir išdavė asmeniškų dokumentus su teise važiuoti kur jis tik panorės. Nuo Mortos atėjo laiškas. Ji kvietė Povilą atvažiuoti pas ją pasisvečiuoti ir pailsėti. Jis ir be to rengėsi važiuoti su nerama vilčia surasti laimę Visasąjunginėj Ceko, tai yra susirasti darbą, nereikalaujantį fizinių jėgų. Bet Maskvoje jam taip pat patarė gydytis, prižadėdami patalpinti į gerą kliniką. Jis nuo to atsisakė.

Nepastebimai prabėgė dvylika dienų, kurias jis praleido Mortos ir jos draugės Nardės Petersonos bute. Ištasas dienas jis buvo

vienas. Morta ir Nadė išeidavo rytmetyje ir grįždavo vakare. Povilas be paliovos skaitė — pas Mortą buvo daug knygų, o vakarais ateidavo draugės ir nekurie iš draugų.

Iš portinio miesto atėjo laiškas. Gyvenimą begalėtingai veržė plieniniai saitai. Tėnais laukė jo pagalbos.

Vieną ankstyvą rytmetį išnyko Korčaginas iš Mortos buto. Traukinys jį dangino į pietus, linkui jūros, išvesdamas nuo drėgno, lietingo rudens, prie pietinio Krymo šiltų krantų. Jis sekė prabėgančius pro langus telegrafinius stulpus. Ant jo kaktos gulėjo dvi gilios raukšlės, o tamsiose akyse slėpėsi užsispyrimas.

Skyrius VIII

Apacioje prie netvarkingai suverstos akmenų krūvos banguoja jūra. Dvelkia į veidą sausas jūros vėjas, atlekiantis čionais iš tolimosios Turkijos. Lenktu lanku įsispraudžia į krantą prielauka, atitverta nuo jūros gelžbetoniniu molu. Prie pat jūros nutraukia virškelė savo keterą. Ir aukštai, kalnuose, kopėsi žaisliniai balti namukai miesto atkraščio.

Sename užmiešioje parke tyla. Užžėlė žolė seniai nevalyti takai, ir pamažu puola ant jų geltoni, rudens numarinti klevų lapai.

Korčagina atvežė iš miesto čionais senas vežikas, persas, ir išsodindamas keistą keleivį, neiškentė — išsireiškė:

—Kodėl čionais atvažiuavai? Merginų čionais nėra, teatro nėra. Vieni šakalai slankioja... Ką čionais darysi, nesuprantu. Važiuojam atgal, ponas drauge!

Korčaginas jam užmokėjo ir senis nuvažiuavo.

Parke nei vieno žmogaus. Povilas atsisėdo ant suolo pajūry, atsukdamas veidą prieš spindulius jau nekarštos saulės.

Čionais, į šį tyla parką, atvažiuavo jis, kad pagalvoti apie tai, kaip susidėta gyvenimas ir ką su tuo gyvenimu padaryti. Laikas jau buvo suvesti sąskaitas ir išnešti nuosprendį.

Su antru jo atvykimu nesantaika Kiucamų šeimynoj paastrėjo iki kraštutinybės. Senis, sužinojęs apie jo atvykimą, įsiuto ir pakėlė namuose netikėtą siausmą. Ant Korčagino gulė vadovybės pasipriešinimo. Kiucamas nelaukai sutiko energišką atsparą iš žmonos ir dukterų pusės, ir iš pirmos dienos antrą sykį Korčaginui atvažiuavus namas pasidalino į dvi dalis, neprietelišką ir neapkenčiančią vieną antros. Įėjimas į senių pusę buvo užkaltas, o vienas iš kampanių kambarelių atiduotas Korčaginui kaipo įnamiui. Pinigai už kambarį buvo užmokėti seniai iš kalno, ir jis greitai tarsi kaip ir nusiramino tuom, kad dukterys, atsisakydamos nuo jo, nereikalas lėšų pragyvenimui.

Albina del diplomatinių sumetimų liko gyventi senio pusėje. Pas jaunosius Kiucamas neužeidavo, nenorėdamas susitikti su neapkenčiamu žmogum, bet už tat kieme jis šniokstė, kaip garvežys, parodydamas, kad jis čionais šeimnininkas.

Kiucamas iki pradėjo dirbti kooperatyve mokėjo du amatu — batsiuvio ir dailydės — ir liuoslaikiu jis ką nors dirbdavo, įsitaisęs staliaus kambarį daržinėje. Greitai, kad įpykiti įnamį, jis perkėlė savo varstotą pačion jo palangėn. Įsiutusiai smarkiai kaldamas vynis, gėrėjosi. Jis žinojo gerai, kad tuom trukdo Korčaginui skaityti.

—Palauk, aš tave išsmilkysiu iš čionais... — murmėjo jis pats sau panosė.

Toli, beveik ant horizonto tamsiu debesėliu pasirodė dūmuotas garlaivio pėdsakas. Būrys žudėdruų ausis rėžiančiai klykė, puldamos į jūrą.

Korčaginas suėmė rankomis galvą ir giliai užsimastė. Prieš jo akis perbėgo visas jo gyvenimas, nuo vaikystės iki paskutinių dienų. Ar gerai, ar blogai jis pergyveno savo dvidešimt keturius metus? Smulkmeniškai perkratinėdamas mintyje metus po metų, pertikrino savo gyvenimą, kaip bešalis teisėjas, ir su dideliu pasitenkinimu nusprendė, kad pergyventi metai ne taip jau blogai. Buvo nemažai ir klaidų, kurias padarė del kvailumo, jaunystės, o daugiau visko del nežinys-

(Bus daugiau)

Lietuvoje

ČDINGA KARO AVIACIJOS DIENA

Kaunas. — Plačiajai visuomenei supažindinti su karo aviacijos pažanga, kas treji — ketveri metai Lietuvoje rengiamos Karo aviacijos dienos, kuriose parodoma įvairūs lėktuvų skraidymai ir pratimai.

Tokia karo aviacijos diena atsibuvo birželio 11 dieną Kaune. Oras buvo gražus, saulėtas, tai tūkstančiai žmonių visomis susisiekimo priemonėmis pasipylė į karo aerodromą. Ir kadangi tik dalis žmonių vykstančių į aviacijos dieną tegalėjo pakliūti į autobusus, tai daugumas traukė pėsti, o tai daugumai ir nepatogiausia buvo.

Karo aviacijos dienos programa pradėta punktualiai. Iš lėktuvo išmesta didelė vėliava ir tuojau orkestras sugrojo tautos himną. Paskui pakyla devynių lėktuvų eskadrilė. Ji atlieka įvairias rikiutes: kampinę, nuolaidžią, grandinę, grandžių vorą, grandžių liniją.

Tie lėktuvai labai greitai ir vikrius. Vienas lėktuvas smenaga žemyn, o paskui vertikaliai skrenda į aukštį, iškilęs į viršų, kelis apsisverčia, daro kilpas.

Pakilę trys lėktuvai naikintuvai daro tarpusavy suderintas gražias figūras.

Po to pakilo penki žvalgybos lėktuvai. Tai „Anbo 41“, labai moderni, paskutinis technikos žodis. Šie lėktuvai sukonstruoti Lietuvos karo aviacijos viršininko, brig. gen. inž. Gustaičio, pagaminti savose dirbtuvėse ir savų darbininkų.

Si lėktuvų grupė parodo, kaip kartais lėktuvai, skrisdami požemiais, prisidengdami medžiais ir kalneliais, prieš nepastebėti, gali visai prisitarti ir priešui padaryti didelės ir neišvengiamos žalos. O kaip ta žala padaroma lėktuvai, skutumai skridimu, parodo taikinį ir apmėto bombomis.

Kitiems lėktuvams, parodžius baltos rankovės išmėtimą, pūslų gaudymą, kilpų darymą ir kitus numerius, į aerodromą išvažiuo priešlėktuvinė baterija. Prie baterijos yra visa eilė pa-

dedamųjų prietaisų: elektros generatoriai, prožektoriai, garsiagaudžiai, tolimečiai ir kiti.

Toliese pasirodo „priešo“ lėktuvai, sustaugia sirenos, baterija pasirengia kovai, o priartėjus „priešo“ lėktuvams, priešlėktuvinės patrankos pradeda šaudyti.

Publika mato, kas atsitinka, kai patrankos šoviniai pataiko į lėktuvą — lėktuvas išeina iš rikiuotės ir iš kovos ir krenta žemyn. Vienas lėktuvas „užsidega“, lakūnas, gelbėdamasis, priverstas iš lėktuvo išsokti.

Ta proga vėl primenama karo būdų sušaurėjimas: anksčiau laikyta neleistinu dalyku šaudyti į lakūną, leidžiantis su parašiotu, bet dabar jau viskas galima, todėl lakūnas parašiotą turi išskleisti, jei nori išlikti prieš „kulkos nepastebėtas, tik arti žemės“.

Aukštosios skraidybos pavyzdį parodė grupinis trijų lėktuvų skridimas. Tai vienišiai, kurie padaro nepaprastus, tiesiog šturpą sukliandžias, figūras.

Įdomus numeris ir kai žvalgybos lėktuvas užpuola trys naikintuvai ir neleidžia jam nei pasijudinti. Žinoma, žvalgybos lėktuvas „numušamas“, o lakūnas šoka su parašiotu ir laiminingai pasiekia žemę.

Paskutinis pratimas buvo keurių eskadrilių rikiuotės skridimas.

Karo aviacijos dienų dalyvavo apie 20 tūkstančių žmonių.

Darbštūs švenčiioniškiai (Vilniaus krašte) baigia paskutiniuosius šienapiūtės darbus.

DAUG BROLIUKŲ APLEIDZIA PETRAŠIŪNŲ VIE-NUOLYNĄ

Petrašiūnai. — Iš Petrašiūnų kapucinų vienuolyno šiais metais išstojo gana daug vienuolių — broliukų ir klierikų. Daugeis išstojusiu vienuolių vienuolyje yra išbuvę po keletą metų. Visi išstoję vienuoliai nusiskundžia, kad turėję bėgti iš vienuolyno dėl svetimatų išsiviešpatavimo.

UZMUSE DRAUGĄ UZ TAI, KAD PAVADINO ČIGONAIŠ

Garliava. — Jurgininkų kaime, Garliavos valsčiuje, birželio 10 dieną klone rastas smūgišais į galvą užmuštas to kaimo gyventojas Motiejūnas.

Išaiškinta, kad Motiejūną kuoliais užmušė jo draugai J. Lukšaitis ir K. Kloiza vien tik už tai, kad Motiejūnas Lukšaitį ir Kloizą pavadinęs čigonais.

Motiejūnas užpultas ir užmuštas nakties metu jam miegant.

IS VARŽYTINIŲ DIDELES BENDROVES TURTAS

Alytus. — Iš varžytinių paroduodama akcinės bendrovės „Dzūkijos“ turtas susideda iš malūno, lentpiuvės ir sklypo. Turtas vertas apie 150,000 litų, o įskolinatas apie 70,000 litų. Akcininkai parduotų laisvai, jei atsirastų rimtas pirkėjas.

Pereitų metų rudenį „Dzūkiją“ nupirkti norėjo Alytaus miesto savivaldybė, tuo reikalu buvo susauktas net posėdis, bet vėliau burmistras šį dalyką pamiršo. Malūnas ir lentpiuvė miestui būtų naudingi.

VILKAVIŠKIO EVANGELIKAI NEKENCIA LIETUVISKŲ PAMALDŲ

Vilkaviškis. — Birželio 4 dieną evangelikų bažnyčioje iš Kauno atvykęs pastorius Dagys pamaldas ir laikė pamokslą sakė lietuviškai. Taip pat lietuviškai giedojosi ir Kauno evangelikų choras. Po pamaldų parapijos pradžios mokyklą įvyko lietuvių evangelikų Vilkaviškio skyriaus susirinkimas.

Vietos vokiečiai lietuvių evangelikus vadina „margasparniais“ ir į juos žiūri šnairuodami.

PERKONAS TRENKĖ Į BAZNYČIĄ

Viešintos. — Birželio 8 dieną 17 valandą perkūnas trenkė į Viešintų bažnyčios bokštą, ir išmušė virš didžiųjų bažnyčios durų nemažą duobę. Plytos visiškai subyrėjo. Tuo pat metu perkūnas nutrenkė Šimonių miestelio Reznikovičiaus karvę.

„THETISE“ ŽUVĖ DU LIETUVIAI

Kaunas. — Anglų povandeniniam laive „Thetis“, kaip rašo „M. D.“, žuvę ir du lietuviai, kurių vienas buvęs Amerikos lietuvis, o kitas nesenai išvažiavęs iš Lietuvos.

TEISMO KORIDORIJE BYLININKAS NUZUDE BYLININKA

Kaunas. — Birželio 10 dieną Kauno apylinkės teisme buvo šūrupus įvykis: jeinant į teismo rūmus iš Tolstojaus gatvės pusės, antrame aukšte, aikštėje, į vieną pilietį iš pistoletu paleisti penki šūviai ir užpultas vietoje užmuštas. Visi šūviai pataikė į galvą.

Užpuolikas norėjęs dar nušauti ir žuvusiojo švogeri, bet

tas staiga pasileido laiptais žemyn, užpuolikas vijosi paskui. Tuo metu į teismą ėjo vienas nuovados viršininkas, kuris laiptuose sutiko bėgantį užpuoliką. Nuovados viršininkas užpuoliką tuojau nuginklavo ir suėmė.

Užpuolikas esą kažkoks Kazlas, buvęs vienas Kauno įmonės darbininkas. Nužudytasis yra Zakelis, Kazlo žmonos meilužis. Sako, kad nužudytasis su užpuoliku ilgai bylinėjėjęs ir užpuolikas vis pralaimėjęs, tai nutarė pats padaryti sprendimą. Į įvykio vietą subėgo daug žmonių.

SUVALKŲ KALVARIJOS AUGIMAS IR SUSMUKIMAS

Suvalkų Kalvarija priklauso grupei seniausių Suvalkijos miestų. Kada šitas miestas atsirado Šešupės pakrantėse ir pietus per 17 kilometrų nuo Marijampolės, sunku pasakyti. Vis tik apie 1800 metus, kada visa Suvalkija buvo pakliuvusi Vokietijos globon ir pavadinta kaip ir kitos tuo metu Lietuvos ir Lenkijos žemės, atiteko Vokietijai, Naujaisiais Rytprūsiais, Kalvarija buvo vienas didžiausių Suvalkijos miestų su savo bažnyčia, bravorais ir amatininkais,

turis apie 3,000 gyventojų.

Napoleono karai sudrebino Europą. Tik 12-ka metų Vokietijos valdyta Suvalkija buvo prijungta prie naujai įkurto Varšuvos kunigaikštijos, o kai 1812 metais Napoleonas žlugo ties Maskva, visa Suvalkija atiteko rusams ir rusų rankose išliko iki pat Didžiojo karo. Rusai Kalvariją žymiai geriau įvertino, negu Marijampolę, Prienus ar Alytų, ir ją padarė pavieto administracijos centru. Visi viešpačiai Suv. Kalvarijoje paliko savo pėdsaką: iš Lietuvos — Lenkijos valstybės laikų čia liko nemaža lenkų, vokiečių dvylikos metų pakako pastatyti hūdnai pagarsėjusį kalėjimą, rusai pristatė įvairiose miesto vietovėse kareivinių, kurios išstus penkerius metus, jau Lietuvai atstačius nepriklausomybę, griautos ir nepajęta nugriauti.

Savo klestėjimo periodą pergyveno Suv. Kalvarija prieš Didįjį karą. 1912 m. mieste gyveno nuolat 11 — 12 tūkstančių žmonių, kurių žymi dalis rusų valdininkų, mieste stovėjo nuolat 4—5,000 kareivių įgūja, per paskutinius 25 metus kalėjime buvo šimtai kalinių, kurių didoka dalis politinių. Žodžiu, miestas mieste, kalinius ir kareivius, labai laisvai prieškarinė Suv. Kalvarija gyventojų skaičiumi galėtų atsverti šiandieninę Marijampolę. Rusai dar Suv. Kalvariją vertino kaip svarbų strateginį punktą.

Didysis karas visiškai sužlugdė Suv. Kalvariją. Šitose vietose 1915 m. ėjo smarkios kautynės, ką ir šiandien liudija gausūs dar neišlyginti apkasai ir daug karių kapų. Miestas tada buvo išdegintas, ir jame teliko tikta griuvėsiai, ant kurių kalvarijiečiai pradėjo atsistatyti tik D. karo audros pražūsus. Deja, daugiau vis tik nepavyko atstatyti buvusios Kalvarijos, ir šiandieninis miestas tik liūdnas šėšelis prieškarinio miesto.

Šiandieninė Kalvarija turi jau tik apie 5,000 gyventojų. Ant senojo miesto griuvėsių atsistatę naujas miestas visai liko net nepažanus ir buvusį. Jo mūrinis tik patis centrinis kvartalas, o visur kitur daugiau mediniai namai. Miestas yra labai išsiplėtęs prieškarinio miesto ribose ir nepaprastai gausus neužstatytas žemės sklypais net pačiame centre. Istorinio kalėjimo vietoje telikę tik runkeliais apšodinti daržai, o iš kalėjimo plytų pastatyti kiti pastatai.

Lietuvių Literatūros Draugijos Kanados Veikiančio Komiteto Sekret. Raportas

L.L.D. Kanados Kuopų Atstovų Trečiam Suvažiavimui, B irželio 10-11 d., 1939 m. Montreal, Quebec, Canada

(Tąsa)

Kursuose turėtume nagrinėti ne tik politinius visuomeninius klausimus, bet ir organizacijų struktūrą, jų parlamentarinį va dovaimą, organizacijos liečiančią knygvedybą ir bendradarbiavimą mūsų spaudoje. Be pastarųjų dalykų žinojimo yra labai sunku mūsų draugams-ems imtis organizacinio darbo, o jeigu imasi, tai vos pradėję darbuoti susitinka su kliūtimis, kurių pa būgę pasitraukia nuo organizacinio darbo. Turėdami elementarią supratimą, kaip reikia vesti organizacinį darbą, mūsų draugai-galės daugiau pasitarnauti darbininkų klasės judėjimui prisidėdami prie organizavimų unijų; pašalpinū draugijų, klubų, kooperatyvų, ir korespondentų mūsų spaudoje.

Organizatorių, spaudai bendradarbių ir veikėjų organizacijoms auklėjimas yra vienas iš svarbiausių mūsų organizacijos uždavinių, kuriuos praveisti gyvenimui turime visi nudugnaušiai išdiskusuoti ir paruošti kuo tinkamiausius planus.

Organizatorius, Maršrutai ir Organizacinis Fondas

LLD Antrame Kanados kuopų

atstovų suvažiavimas nutarėmė palaikyti pilno laiko organizacijų veikėją. Iš kart tuo rūpintis pavesta Pirmam rajonui, o vėliau pereita ant nacionalės padėdės.

Ligi 1937 metų liepos 1 d. buvo palaikomas pirmo rajono rijoje organizatorius. Jo išlaikymas vienam rajonui buvo sunkus. Viena, kaip naujas ir net laugeliui aldiečių abejingas dalykas, o kita ir organizaciniai juvo nepajęgtina išlaikyti. Tane laikotarpyje organizatorius pragyvenimui pirmo rajono organizacija pajėgė suteikti viduriniai po apie \$2.00 į savaitę.

1937 metais Kanados Veikiančio Komiteto vadovybėje LLD Kanados kuopų nariai-ės su talka kitų Kanados kuopų ir broliškų organizacijų sukėlė organizacinį fondą, kurį naudojant, nuo 1937 metų liepos 1 dienos organizatoriaus palaikymas ir išnaudojimas perėjo atsakomybėn visų LLD Kanados kuopų ir broliškų organizacijų, su Kanados Veikiančio Komitetu priešakyje.

Organizatoriaus reikalingumas, naudingumas, tinkamumas ar netinkamumas, jo išnaudojimas, taipgi įvairi jam kritika turėtų būti iškelta čia susirinkusiųjų deulatyje, ko jis pageidau-

ja ir organizacijos gerovė reikalauja. Jei rasime reikalinga ir tai galima, tai gal būtų anudingai palaikyti kitu draugu-ės esamą organizatorių. Dabartinis organizatorius tam nebus prišingas, o asmeniškai net pageidautų. Mat tuo klausimu nepatogu plačiau reikšti savo mintis.

Pereitais, 1938 metais, organizatorius pirmas maršrutas po Kanados lietuvių kolonijas skaitomas pavyksiu. Laikė jo teko apsimainyti organizacinio darbo patyrimais su įvairių kolnijų draugais-ėmis. Maršruto laike organizatorius dvi naujos LLD kuopos. Kelių kuopų veikimas labiau pagyvėjo. Bendrai, maršruto laike aplankyta dvylika lietuvių kolonijų. Jose surašėta eikla masinių susirinkimų, pasitarimų su darbininkais, politinių pranešimų prolekcijų ir kt. Buvo užsimota dar ir daugiau lietuvių kolonijų atlankyti, bet nepalan-kios Kanados geografinės sąlygos ir išsismė mūsų tiems tikslams skirti fondai tą sutrukdė.

Dabar kaip kurios kuopos keičia pageidavimus, kad kiekvienais metais būtų organizuojamas maršrutas. Pageidavimas remtinas ir galimas. Ateityje maršrutai galės būti kiek trumpesni ir pritaikinti prie ekskursijų, kas sumažintų jų išlaidas. Del maršrutų pavairinimo, ateityje bandysime daryti žygius pamainyti draugus siunčiamus su maršrutu. Taipgi būtų labai gerai, kad mes galėtume atsiekti ir to, kad prieš kur nors maršrutą galėtume išsiųsti draugą-ę patyrinti, kaip kitų šalių darbo žmonės gyvena, susipažinti su jų judėjimu, kas padarytų maršrutuojančio draugų-ės pranešimus svarbesniais ir įdomesniais.

draugai-ės redleikėčiai siūlo, kad eitume prie palaikymo Kanadoje dvyliki lietuvių organizatorių. Vieno Rytinėje, kito Vakarinėje Kanadoje. Pasūlymas svarbus, bet, mano manymu, mūsų judėjimui dar nepajęgtinas. Aptarkime.

Organizacinio Fondo sukėlimo klausimu reikia suvažiavimui padiskusuoti. Žinant, kad pirmus du metus mūsų organizacija palaikomam organizatorių, pajėgė duoti pragyvenimui tik po apie \$2.00 į savaitę, su kuo netoli būtų nuėita, jei ne pastirkto organizatorių draugo taupmenys ir jo draugės uždarbis. Ateityje panaši istorija nebus galima kartoti. Todėl reikia paruošti planus, kurie tarnautų organizacinio fondo sukėlimui ir kad juo galėtume negoti organizatorių išlaikyti, bet ir paremti proponuojamus organizuoti politinio ir organizacinio lavinimosi kursus. Ką manote, draugai ir draugės delegatai, ar nebus persunku mūsų organizacijos nariams kiekvienais metais sukelti po apie \$600 — \$800 organizacinį fon-

dą, kuris būtina bus reikalingas, jei nenorėsime leisti, kad organizacijos progresas šlubuotų?

Tiesa, esamu laiku organizatorių aprūpinamas pragyvenimui. Jam mokame \$10.00 į savaitę. Dabar paskelbtas vaėjus sukelti \$600 į organizacinį fondą mūsų rajonuose ir kuopose rodo pritarimą. Greičiausia ir šiais metais mūsų draugai-ės vajaninkai ir rėdėmai parodys panašų nuostūmą, kaip kad praeitais metais parodė bekel-damas organizacinį fondą.

Moteryų Organizavimo Reikalai

Dabar LLD Kanados kuopose priklauso 184 moterys. Prie 47 ir 137 kuop., Montreale, ir prie 162 kp., Toronte, veikia moterų patirtė, bet žinoma, kad jos nevyruojančiai remia ir dalyvauja progresyvio judėjimo budavojime.

Mes visi gerai žinome, kad moterų organizacijų budavojime atlieka milžinišką vaidmenį. Retai būna atsitikimų, kad jos vajuose neišpildytų su kauptais savo užsibrėžtų planų. Tiesa, mūsų draugai dažnai apkal-tina moteris už vieną ar kitą ne-taip jau taisyklingai atliktą organizacinį darbą, ar kokį nevie-toj išsišokimą, bet retai kada pasiklausiamė savęs, kokios priežastys jas privedė prie to. Ar mes, panagrinęjamė moterų

gyvenimą praecityje ir dabar ir ar mes joms padedame išeiti į platesnį visuomeninį veikimą iš siauro užsidariusio gyvenimo kuris jas neišvengiamai padari jautresnėmis, greičiau užsigau-namomis ir del stokos organi-zacinio prityrimo kartais pada-ro vieną ar kitą klaidelę. Vis mes darome klaidas, visi užsi-gauname ir turime išmokti ne tik klaidas ištaisyti, bet ir nu-rodyti, kaip jų išvengti.

Kartais pasitaiko tarp kuopų ir moterų skyrių vienoki ar kitoki nepasitenkinimai, kuriuos neturime leisti, kad jie būtų Bile kokių kivirčių, kaip viduj organizacijos, taip ir su kitomis organizacijomis, neturime leist išaugti į susikirtimus, o pradžio je likviduoti. Žinokime, kad su sipykti bilekai gali, bet susitai kyti, tai reikia vartoti smege-nis.

Motry organizacinio darb paseskingumas gali daug pri-klausyti nuo jų centralizuot veikimo. Dabar Kanadoje gy- vuoja eilė moterų organizacijų bet tarpe jų nepalaikomi joki o ganizaciniai ryšiai, kas tiesioj kenkia jų veikimui. Po šio su- važiavimo pirmuoju žingsniu turės būti moterų organizacijų centralizavimas.

Pirmiau buvo pradėtas vest Moterų Skyrius laikraestyje, be- po kiek laiko užgso, vien to- dėl, kad jų kadros nepajėgi bendradarbiavimu išlaikyti, o mes vyrai netalkiminkavome Moterų skyriaus „Liaudies Bal-sė“ pradėjimas ir jo palaikymas yra būtinas. Tuo reikalu mote-rys turi tartis, o susitarus pra-

iekti dirbti pasikviečiant ameri-kietes ir talką, o jei reikalas, tai ir vyrus.

Organizacinių veikėjų, kalbė-tojų, politiniai prisiruošusių draugų ir galinčių gerai kores-pondentauti Kanadoje yra, ne-mažas skaičius, tik šiek-tiek rūksta draugėms drąsos vie-šioms išstojimams. Mūsų orga-nizacija turi galimai joms padė-ti išeiti į platesnį visuomeninį darbą.

Jeį draugės ras joms pato-giau, tai net patartina, kad eity prie įsisteigimo atskirų LLD moterų kuopų.

Jaunuolių ir Vaikučių Organizavimas

Mūsų suvažiavimų rezoliucio-jose, diskusijose ir raportuose visuomet kalbama apie jaunuo-lių organizavimą, bet pakol kas mažai ką atsiekėme. Su apgai-ėjimu tenka konstatuoti faktą, kad mūsų organizacijose Kana-loje yra tik apie 30 jaunuolių. Tiesa, jų veikimą, kur jis veda-nas kitų organizacijų, kaip tai pašalpinū draugijų (Montreale), mūsų kuopos remia. Nariai-larbuojasi už įtraukimą jų į pa-lapines draugijas, bet į LLD jaunuolių rekrutavimas eina ilpnai. Jaunuolių organizavimo klausimui turi tapti mūsų or-ganizacijų (kuopų) susirinki-nams svarbioju dienotvarkės punktu, o veikimui kaipo di-žliausi uždaviniai atlikti kiek- vienam LLD nariui-ei. Ypatin-gai tą turi priimti domėn Mont-reale, Toronte ir Winnipegu kuopos.

(Bus daugiau)

Kaip Praejo Lietuvių Literatūros Draugijos Kanados Kuopų Atstovų 3-čias Suvažiavimas

IVYKES BIRŽELIO 10-11 dd., 1939 m., MOUNT ROYAL HOTELYJ, MONTREAL, CANADA

(Pabaiga)

LLD Kanados Veiklancio Komiteto reikalų klausimu kalbėjo du draugai. Jų kalbos užgyrė K.V.K. vedamus darbus ir jo palikimą Montreale. Dar neiškelta tie dalykai del kurių nukentė K.V.K. veikimas, kaip tai: ekonomini nepajėgumas įsigyti būtiniausių raštinėi reikmenų, K.V.K. dar ir dabar atlieka visą susirašinėjamą organizaciniams reikalais su skolinata rašoma mašinėle, kas, aišku, visuomet nebus galima taip darbuotis.

Suvažiavimo sušaukimo klausimu neprisiminta diskusijose, o jei norėsimė ateityje suvažiavimus turėti, tai šis suvažiavimas turi tarimą daryti, kad juo vaduojantis suvažiavimo sušaukimo ekonomino sunkumo našta kristų ant visų LLD narių ir kad prie suvažiavimų ruoštumėsi ne kelis mėnesius, bet per visą tarp suvažiavimų laikotarpį.

Meno mėgėjų veikimo reikalais kalbėjo trys draugai. Jų bendra nuomonė, kad mena mėgėjų pasimainytume tarpe kolonijū parengimams. Šis būdas ne tik organizacijos padės suaruoti pasekmingsnius parengimus, bet ir meno mėgėjų pakstins daugiau progresuoti, rūpestingiau pasiruošti del dalyvavimo scenose.

Antro Rajono perorganizavimo klausimu kalbėjo du draugai-ės. Jų kelta nuomonė, kad tas klausimas būtų išrištas suvaževime, neįmanoma. Tie žygiai turės likti antro rajono kuopoms per kuriams bus patikrinta galimūmai ir tuo vaduojantis daromi atitinkami organizaciniai žygiai.

Literatūros Fondo organizavimo, del negalinčių užsimokėti duokles narių ir išleidimo leidinių Kanadoje, klausimu kalbėjo du draugai. Jų keltas pasiūlymas turės atpulti, ne todėl, kad jis blogas būtų, bet todėl, kad ir ligi šiol ne vienas narys norintis būti draugijoje, o tik negalintis narines duokles užsimokėti nebuvo išbrauktas, jeigu jis kreipėsi palaikyti jį nariu-e. Del leidinių išleidimo finansavimo, tai laikotarpio klausimas ir jei bus toks reikalas, tai tuo laiku ir bus padaryta atitinkami žygiai. Taipgi keltos nuomonės, kad Kanadoje būtų leidžiama "Šviesos" pavaduotojai irgi turi atpulti del dar persilpnų organizacinių jėgų ir neužtektin lietuvių skaičiaus Kanadoje.

Rašytojų ir Korespondentų organizavimo klausimu kalbėjo trys draugai-ės. Nuomonės, kad prie K.V.K. būtų organizuojama rašytojų branduolys, bus sunkiai rišamas ir greičiausia neduos tų vaisių, kokius duotų kolonijose "organizuojami korespondentų rateliai, kurie užsiimtu ne tik rašinėjimū spaudon, bet ir lavinimū naujų bendradarbių mūsų spaudai.

Tais klausimais kuriais mažiau diskutuota ir atėjo į suvažiavimą, kaip pasiūlymai, jie buvo patiekti suformuluoti del tarimų, kuriuos patiekė Rezoliucijų komisija ir po nekurių pataisyimų bei papildymų suvažiavimo buvo vienbalsiai priimti.

(Tarimai ir Rezoliucijos tilpo "L. B." Nr. 340).

Tarp spaudoje tilpusių Tarimų-Rezoliucijų Komisija praleido nepaskelbus spaudoje tarimą kurį jai prašant čia patiekiu:

Suvažiavimas įpareigoja LLD Kanados Veikiantį Komitetą, kad reikalui esant pakeisti, ar jo netekus surasti kitą draugą ar draugę organizatoriaus pareigoms.

Taipgi daryti žygius, kad dabartinė organizatoriaus alga \$12 ir savaitę būtų pakelta iki \$12 ar \$13.

"Liaudies Balso" Raportas Suvažiavimui

Liaudies Balso broliškas at-

stovas drg. J. Yla išdavė gana smulkų ekonominį "Liaudies Balso" raportą. Jis buvo gana rūpestingai priruoštas ir apie jo turinį prisieis atskirai parašyti kiek vėliau. Rajonų komitetams bei kuopoms pageidaujant to raporto visis tekstas galės būti pasiustas, arba patys "Liaudies Balso" leidėjai spaudoje informuos.

Kas čia tenka pastebėti, tai tas, kad ir šiais metais mes negalėsimė būti luosi nuo tos didžiosios darbymetės — Liaudies Balso vajuas. Kad išlaikius laikraštį reikiuose vėžese ir šiais metais turėsimė Kanadoje sukelti \$1,000 į "Liaudies Balso" fondą, kad jis galėtų suvesti savo biudžetą, taipgi gauti nemažiau 150 naujų skaitytojų.

Raportas po keleto klausimų ir trumpų diskusijų suvažiavimo vienbalsiai priimtas.

Rezoliucijos, Tarimai ir Suvažiavimo Uždarymas

Rezoliucijų Komisijai teko karštai pasidarbuoti. Nė vienos rezoliucijos nesusilaukė gatavos. Visos teko paruošti vietoje. Kaip kas pradėjo manyti, kad jie nespės jų uždavinius atlikti, bet buvo apsirakta. Pirminko pašaukta rezoliucijų komisija išduoti savo "atskaitą" suvažiavimui. Pasirodė, kad savo uždavinį atliko labai gerai. Visais svarbiausiais klausimais paruošė rezoliucijas, kurias suvažiavimas po mažų pataisyimų bei papildymų vienbalsiai priėmė.

Serga Drg. P. Girnius

MONTREAL. — Jau šešta savaitė kai liga kamuoja draugą P. Girnių. Liga prasidėjo iš priezasties užpūtimo vėjo. Ligonis manė pagavęs šaltį ir tikėjosi greitai pasveikti, bet liga persimetė į visą kūną, ypatingai pradėjo gelti kaulus. Jokie vaistai ir gydymojo pastangos negelbėjo ir šiomis dienomis ligoniui prisiejo atsigulti ligoninėn.

Dabar ligonis randasi "Victoria" ligoninėj ant antro aukšto, 25 Nr. Lankymo dienos: trečiadieniais, penktadieniais ir sekmadieniais, nuo 3 iki 4 val. po pietų.

Kuriems leidžia laikas ir kitos aplinkybės, pasistenkite draugą atlankyti.

Nuo savęs linkiu ligoniui greitai pasveikti ir dalyvaut progresyviškam judėjime, kaip kad iki šiol draugas buvo darbininkiško judėjimo artimu simpatiku ir rėmėju.

Kaimynka P.

Pirminkui ir Rezoliucijų komisijai atsiklausus į suvažiavimo dalyvius ar dar kas nebeturi kokių sumanymų, pasiūlymų, jei inėsimū suvažiavimui aptarti, bet niekam neatsiradus sesietams bei kuopoms pageidaujant to raporto visis tekstas galės būti pasiustas, arba patys "Liaudies Balso" leidėjai spaudoje informuos.

Drg. J. Urbanavičius trumpa, bet jausminga kalba dėkojo delegatams-ėms ir svečiams už rūpestingai pravestą suvažiavimą ir išreiškia K.V.K. vardu prašymą ir pageidavimą, kad suvažiavimo paruoštieji planai sekančiame suvažiavime būtų atžymėti su nepaprastai pasekimingu išpildymu. Tuo baigia kalbą. Suvažiavimas uždarytas 3 val. p. p. su užkvietimu į montrealiečių ruošiamą pikniką ir vakare į suvažiavimo užbaigtuvių masinį Montrealo lietuvių susirinkimą.

K. K.

Lietuvos žinios

Baltijos valstybės Nutare bendradarbiauti nekuriams klausimais

Kaunas. — Birželio 10 diena karininkų ramovės salėje pasibaigė Baltijos valstybių kongresas, kuriame po įvairių diskusijų buvo priimtos keturios bendros rezoliucijos.

Pirmojo rezoliucijoje nurodoma, kad bendroji politinė padėtis įpareigoja Baltijos tautas ypatingai žiūrėti ir saugoti savo laisves ir nepriklausomybes. Todėlei turi stiprėti Estijos, Latvijos ir Lietuvos vieningumas, kad bendromis jėgomis būtų galima ginti neproklauzomomybes.

Antrojo rezoliucijoje visos trys valstybės raginamos daugiau žiūrėti į jaunimą ir jį auklėti sąmoningo supratimo ir bendradarbiavimo linkme.

Trečiaja rezoliucija ragina tris Baltijos valstybes pradėti kultūrinių vertybių pasikeitimą, neatidėliojamai įsteigti Baltijos tautų lektoratą, kad jaunimas galėtų susipažinti su Baltijos tautų kalbomis, literatūra ir t.t.

Ketvirtąją rezoliucija ragina daugiau išplėsti turizmą ir tokiu būdu geriau susipažinti su vieni antrais.

Be to, Baltijos valstybių kongrese buvo apkalbėti esperantininkų, kooperatininkų, vaistininkų, muzikų, spaudos, motinų ir vaikams globoti organizacijų ir kitokie reikalai.

Judžių artistė Lynn Long žada vestis su milionierium Alfredu Natham, kurs jau keturi metai kaip persiskyręs su pirmąja žmona. Kaip matyti, tai milijonai patraukia ir artistes.

Laiškas iš Anglijos

Vieną sekmadienio popietį, būrelis Londono lietuvių išsirengiame dar kartą pamatyti visų darbo žmonių mylimus ir gerbiamus Londono brigadierius, kovojusius Ispanijoje.

Pusė valandos kelionė tramvajum ir mes jau vietoj. Sutartoj vietoj sutikę dar keletą lietuvių, drožiame į brigadieriams paskirtą vietą rikiuotis. Norime pamatyti, kaip jie tvarkysis, rikiuosis žygiui į Hyde Park, kur įvyks masinis mitingas, o būtu demonstracija, kad būtų paleisti iš Ispanijos fašistinių kalėjimų Anglijos piliečiai britvadieriai su jų komandierium Frank'u Ryan'u priešaky.

Bet šimts pykčių! Mes jau pražiopsjom jų rikiuovimąsi. Jau girdisi orkestro dūdų garsai. Štai ir brigadieriai pasirodo, nešini 53 tautų vėliavomis, tų tautų, kurių geriausi sūnūs atstovavo savo liaudį Ispanijoje, už pažangų, kultūringą ir sotesnį rytojų . . .

Keletas šimtų vyrų, išsirikavę po keturis, žygiuoja drausmingai ir sutartinai, tie vyrai, kurie matė visus karo baisumus: bada, troškulį, nuovargį, skausmą . . . bet nežūrint į tai, jų dvasia dar ir šiandien nepalaužta, nes jie žinojo už ką jie kovojo.

Priekyje jų žygiuoja Fred'as

Copeman'as. Vadovavęs batalijonui prie Jaramos ir Brunetes. Buvo du kartu sužeistas.

Iš mūsų vienas kumšteli man į šoną: — Žiūrėk ir lietuviška vėliava neša. Akimis surandame tą vėliavą. Kažkaip tai smagu. Kitas atsako: — O kodėl gi negali nešti, juk lietuvių per 300 kovėsi Ispanijoje. Dar iki šios dienos, Francijoje, kur tai prie Pirėnėjų kalnų, Gurs stovyklose randasi apie 30 lietuvių brigadierių, kurie negali grįžti į savo gimtinę, neleidžia Lietuvos valdžia ir baigta. Kiti išsiurbė po platų pasaulį, jie šautuvą pakeitė į plunksną ir kūrėbinį darbą . . .

Su mumis ėjo ir vienas fašistėlis, buvusios Londono jaunaliu lietuvių, slaptos organizacijos, narys (mat, jie bijodavo viešai pasirodyti lietuvių tarpe, dabar jau jie išsibarstė), be to, smarkiai simpatizuoja Anglijos "nusibasiakavasio" Mosley'aus fašistų partijai, todėl bando mus įgelti.

— Ale, ot "pragrajino, "in Spain" "good job", kad juos išvijo. Kitą kartą "netrajys" "buntus" daryti.

Mano draugas neišlaikė: — O jūsų žaliakuprių, kiek pas Franką kovojo? O, taip tai rėkiate ir keliat, kaip beždžionės, rankas. Mes, mes! . . . O kaip reik eiti pas Franką, tai nėra jūsu. Tai gerai, kad už jus nuėjo Hitleris, Musolinis, Cemberlenas, Daladje ir kiti. O tai būsimtė tuoj suvaryti į ožio ragą! Tyli, neturi ką sakyti! Delto, kad jūs bailiai, karjeristai: Žinom mes tokius "rastas", kaip tik papučia kiti vėjai, tai tuojau "bažinatės", mušatės į krūtines, kad mes ne fašistai, mus privertė ten stoti.

O Klaipėdoj, ką jūsų dalis padarė, savo žalią uiformą permainėt į rudą, neveltui jus suvalkiečiai vadina: jau-ne-lietuvišiais, a šimtas žino, kas jūs tokie esat, bet jums pasitikėti negalima . . .

Vyrukas neturi ką atsakyti. Tyli. Tai, galvoja, užsišokau, geriau būčiau ir nepradėjęs.

Taip ir nejutom, kaip priėjom prie Hyde Parko. Žmonės išgirdė "Internacionalo" garsus, pilasi iš parko pasitikti brigadierius ir juos pasitinka oviacijoms. Dar keletas žingsnių jau ir prie tribūnos. Fredas komanduoja sustoti. Vėliavos nuo pečių. De-šimnė. Laisvai. Jisai tuoj įsimašo tarp savo vyrų ku šnekučiuojasi. Norime nutraukti Copeman'o fotografiją. Paprasome, kad mums papozuotų. Ji-

Argi Ištikrųjų Neremtinai Lietuvos Apsigynimas?

Liaudies Balso 342 numeryje tilpo Winnepogo lietuvių masinį susirinkimą aprašanti korespondencija ir to susirinkimo priimta rezoliucija, kurioje nurodoma, kad kol dabartinė Lietuvos vyriausybė nepaliuosuos politinių kalinių, kol neatsteigs spaudos, žodžio bei susirinkimų laisvės ir neleis Lietuvos liaudžiai išsirinkti tokios valdžios, kokios ji nori, tol winipegiečiai nerems Klaipėdos krašto pabėgėlių ir Lietuvos ginklų fondo.

Niekas negali smerkti winipegiečių reikalavimų, bet negalima ir sutikti su jų išvada. Progresyviai darbininkai žino, kad svarbu demokratinės laisvės, svarbu visų žmonių išrinkta valdžia, svarbu politinių kalinių laisvė, bet nemažiau svarbu ir Lietuvos nepriklausomybės gynimas bei kova prieš agresyvišką — fašistinį bloką.

Šiandien visose buržuaziniuose demokratiškose ir antiagresyvišką bloką budavojančiose šalyse yra tam tikra eilė negerovių. Pavyzdžiui, Lenkijoje, Rumunijoje, Grakijoje ir kitose antiagresinį bloką sudarančiose šalyse valdžios nei kiek negeronės net už buvusią Lietuvos tautininkų valdžią, jos irgi kalina tūkstančius tų šalių priešfašistinių kalinių, neduoda žmoniems laisvės, bet visgi kaip tų šalių progresyviškos jėgos, taip ir viso pasaulio progresyviškos jėgos remia tų šalių apsiginklavimą. Tur būt nei winipegiečiai šiandien negalėtų parodyti nei vieno progresyviško lenko, komunisto ar socialisto, kuris išeitų prieš Lenkijos ginklavimąsi, aiškindamas, kad negalima remti Lenkijos prieš nazių ekspansiją, nes ji nepaliuosuoja politinių kalinių ir neduoda liaudžiai laisvės. Jeigu galima būtų rasti tokį, tai siekiantį kentki progresui, o ne kito ko siekiantį.

Beveik panaši istorija ir su Francija, šiandien skaitoma viena iš demokratiškiausių buržuazinių valstybių. Francijos žmonės 1936 metais išrinko Liaudies Fronto valdžią, kuri pirmaisiais metais padarė daug reformų. Kapitalo šulai visomis

jėgomis boikotavo Liaudies Fronto valdžią ir privertė ją pasitraukti. Suboikotavę valdžią ir vėl panaikino keletą Liaudies Fronto valdžios padarytų reformų, ton vieton išleido daug dekretų, kuriais šiandien valdo Franciją ir net ginkluotas jėgas pastato prieš streikuojančius darbininkus. Vadinasi dabartinė Francijos valdžia apkarpe liaudies valią, bet kaip pasielgia Francijos progresyviški žmonės? Ar jie sako dabartiniams Francijos valdovams: "Sugražinkite mūsų turėtas laisves, nesiųskite į streiką laukus ginkluotų jėgų, o ne, tai mes neremsime Francijos apsigynimo!" Ne. Jie sako: "Mes griežtai kovosime už Francijos žmonių teises, bet ir nesigalėdami savo kraujo ginsime Franciją nuo užpuolikių."

Taip sako ir Lietuvos politiniai kaliniai. Šiaulių kalėjimo politiniai kaliniai nupirkė Keletą šautuvų ir juos įteikė Lietuvos apsigynimo jėgomis, o winipegiečiai nutarė, kad tas darbas neremtinai. Ar tai ne kontradiksija!

Kita, Sovietų Sąjunga, svarbiausias pasaulio taikos ramsčiai, jau trys mėnesiai laiko besitęsiančiose Anglijos-Francijos-Sovietų derybose reikalauja Pabaltijo valstybių nepriklausomybės garantijos, ir neatsako savo reikalavimams, nežūrint kas bus, o tuo pačiu laiku winipegiečiai netiesioginiai pareiškia, kad Lietuvos, vienos iš Pabaltijos valstybių, apsigynimas neremtinai.

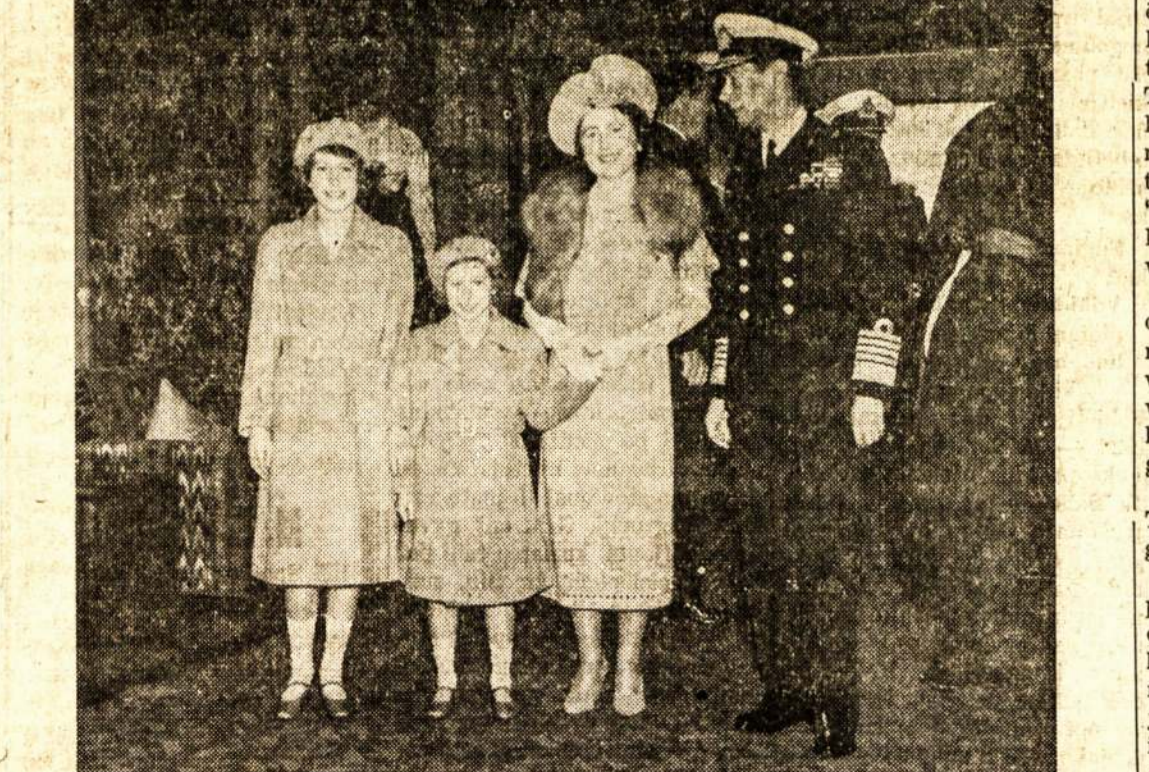
Įdomu būtų žinoti kokio nusistatymo laikytusi winipegiečių nuomonė palaiką, jeigu Lietuvą užpultų fašistai, o Lietuvos valdžia nepaleistų politinių kalinių ir neduotų liaudžiai laisvės? Išėina, kad pagal dabartinį nusistatymą pasakytu, lai prasmengą ta valstybę, nes ji nepaleido politinių kalinių. O politiniai kaliniai laikytusi visai kitokio nusistatymo, jie nepalaujami ragintų ginti Lietuvos nepriklausomybę, nežūrint kur jie būtų, ar laisvėje, ar kalėjime.

Na ir pagaliau pagalvokime, kas atsitiktų, jeigu winipegiečių pavyzdžiu Lenkijos, Rumunijos, Graikijos, Francijos, Anglijos, Lietuvos ir kitų į antiagresyvinį bloką pratenduojančių valstybių progresyviai darbininkai pasakytų, kad neremtinios tų valstybių apsigynimo priemonės, nes minėtosose šalyse panašiai kaip ir Lietuvoje yra daugiau ar mažiau panašių negerovių: yra daugybė politinių kalinių, nepildoma žmonių valia, išduodamos valstybės ir panašiai? Tokį nusistatymą Hitleris tikrai pasveikintų ir pradėtų daugiau aktyvizuoti pasaulio užkariavimo žygius.

Tačiau tų šalių progresyviai darbininkai niekad neatsitraukė ir neatsitrauks prieš agresyvinį bloką, nežūrint, kad jų šalyse dar praktikuojamos liaudies nenaudai negerovės. Nes jie gana gerai žino, kad svarbu kova už demokratišką teises šalies viduje, bet nemažesnės svarbos ir kova prieš tarptautinio fašizmo frontą.

Nagrinėjant antiagresyvinio fronto svarbą, daugelis iš mūsų tautiečių paklaus aiškintojo, ar galima būti tikrais, kad tie ginklai nebus prijungti prie fašistinio bloko ir ar nebus panaudoti prieš Lietuvos liaudį? Taip, pranašu šiuose laikuose būti negalima. Bet vaduotis tokia baime, kuomet matoma, jog Lietuvai yra mažiau šansų pakrypti į fašistų pusę, negu į antiagresyvio bloko pusę, irgi negalima. Jeigu jau Lietuvai taikyti tokia teze, tai ją reikia taikyti ir kiekvienai valstybei, kuri šiandien daugiau ar mažiau priešinasi fašistų agresijai. Su-

prantama, kad Lietuvoje yra Londonas, Anglija. (Nukelta ant 6 pusl.)

Anglijos karalius ir karalienė sugrįžė iš Kanados sutinka savo dukteris. Jiems būnant Kanadoj, komunikacija su dukterimis buvo palaikoma per radio ir telefoną. Buvo pastatyta specialė stotis. Kada darbininkas išvyksta kad ir tik į kitą miestą, vienintėlis susisiekimas su šeima būna — laišakai.

Pranešimai

Montreal, Que.

Pusmetinis Susirinkimas
Šiuo metu pranešame, kad LLD 137 kuopos pusmetinis susirinkimas įvyks ateinantį penktadienį, liepos 7 dieną, 8 valandą vakare — 01234 Charlevoix St.

Prasome narius skaitlingai atsilankyti. Bus išduodamas raportas iš kuopos veikimo, Centro Komiteto rinkimai ir aptarta visa eilė svarbių reikalų.

Kurie dar neužsimokėjote narių duoklių taipgi prašomi atsilankyti į susirinkimą ir užsimokėti.

Taipgi susirinkime išgirsite iš atsibuvusio suvažiavimo raportą.

Kuopos Valdyba

Naktinis Piknikas

Montreale pirmu sykiu yra rengiamas naktinis piknikas visiems gerai žinomaj vietoj, Tetreaultville parke, liepos (July) 8 dieną.

Šokiams grieš Charlie Chaplin orkestras, tai vienas iš geriausių Montreale.

Šokiškams bus galima pasižinti, šeniems bus miela pasiklausti ir pasižiūrėti.

Ištroškusiems bus visokių gėrimų, išalkusiems bus visokių užkandžių. Ateikite visi. Atėję nesigailėsite. Turėsite progą ir kai ką laimėti prie įžangos tikieto, jei turėsite laimę.

Šį pikniką rengia Vytauto klubo Jaunimo skyrius.

Nepraleiskite progos, nes pasakui galėsite.

Pradžią 8 valandą vakaro. Į pikniką važiuojant imkite gatvėkarį Hochelaga 84 ir nuvežti patį pikniką.

Rengėjai.

Toronto, Ont.

Visų Narių Žinias

Sūnų ir Dukterų K. L. S. P. D. pirmos kuopos protokolų sekretorius persikėlė gyventi į kitą vietą. Visiais draugijos reikalais kreipkitės šiuo adresu: 203 Crawford St., Toronto.

J. Barčas.

Protokolų sekretorius

Delhi, Ontario

Tabako Augintojų Piknikas
Patogiai pasiekiamoj vietoj, prie vieškelio (highway) numerio trečio, apie pusantros mylios nuo Delhi miestelio į vakarus, gražioje pievose — parke prie upelio, ateinantį sekmadienį, liepos-July 9 dieną atsibus Didelis Piknikas.

Publika šoks ant didelių slidžių grindų prie geros, malonios muzikos. Bus skanus gėrimų, užkandžių Lietuviškų sūrių, namie plakto sviesto ir daug kitokių prašmatnumų.

Į pikniką kelią nurodys prie kelio esančios lietuviškos vėliavos.

Rengia tabako augintojų Sūnų ir Dukterų Kanados Lietuvių Savitarpinės Pašalpos Draugijos šeštoji kuopa.

Kviečiame visus, kaip iš arti taip ir iš toli atsilankyti.

Rengėjai

Winnipeg, Man.

Masinis Susirinkimas

Šiuo metu pranešame visiems Winnipego ir apylinkės lietuviams, kad LLD 217 kuopa šaukia masinį susirinkimą spaudos klausimu, kuris įvyks liepos 12 dieną, 7 valandą vakare.

Kviečiame visus narius, laikraščio skaitytojus ir rėmėjus. Susirinkimas įvyks lietuvių svetainėje, 240 Manitoba Ave.

Valdyba

Edmontonas ir Apylinkė

COLEMAN, Alta. — Susidarius aplinkybėms, birželio mėnesyje teko pirmu syk aplankyti Edmontoną ir jo vakarinę apylinkę.

Bevažiuojant nuo Calgary į žemius linkui Edmontono labai įdomūs prerijos nuo kalnuotų sričių skiriantieji vaizdai, ypač gražūs vaizdai nuo Edmontono į vakarus, apie Evansburgą ir Wildwoodą: ežerai, pamažu tekantios upės, drebulėmis ir berželiais apaugę lygumos tiesiog primena Lietuvą.

Mažai yra Kanadoj lietuvių, bet kur tik pavažiavosi, visur surasi mūsų tautiečių. Suėjau į Evansburgę, Wildwoode bei kitų miestelių apylinkėse. Jų vaizdumai ir draugiškumas ilgai pasiliks mano atmintyje, ypač draugų Rudinskų-Rasimų ir Montvilų farmose.

Seniau įsikūrusių ant farmų šios apylinkės lietuvių gyvenimas išrodo labai gražus; turi nuosavas lauko darbas įvairias mašinas, gražių gyvulių bei paukščių. Visą apžiūrėjus, rodo, norėtųsi būti šių draugų padėtyje ir vesti be nuolatinio „bosų“ vaikymo, ramų gyvenimą, nežiūrint to, kad kaip darbininkus, taip ir ūkininkus spaudžia ta pati kapitalo letena. Ją tenka patirti kasyklose ir dirbtuvėse, tačiau ūkininkus ji spaudžia skirtingu būdu.

Wildwood apylinkėje labai plačiai naudojama daiktų maičiai. Pašto įstaigos sienos išluptos įvairiais valdiškais pranešimais, kurių tarpe matosi daug pranešimų ūkininkų mainų reikalais. Ant vieno iš tokių skelbimų rašoma sekamai: „Porą karvių ir keletą avių noriu mainyti ant poros dirbamų arklių.“ Tokių ir panašių skelbimų esti nuolat. Ir tokius mainus praktikuodami ūkininkai dauge lyje atveju apsieina be aukštus nuosimčius lupančių pinigų tarpininkų.

Pasisvečiavęs ant farmos, begrįždamas namo sustojau Edmontone. Gražus mūsų provincijos sostamiestis! Jis išsiplėtęs ant N. Saskatchewano upės abiejų krantų, plačios gatvės, daugelis išdidžių naujų pastatų, ypatingai gražūs provincijos parlamento rūmai. Nors ir provincijos sostinė, bet kaip visur, taip ir čia darbo žmonių gyvenimas sunkus. Žinoma, turintieji pastovesnius darbus, gyvena gražiau. Nekurie iš tokių turi ir gana patogiai įrengtus nuosavus namelius, bet bedarbių gyvenimas tiesiog baisus. Suėjau vieną jauną lietuvių bedarbį, kuris bekaudamas miško pirkliams turtus apgadino savo sveikatą ir del to turi dabar gyventi taip vadinamoje valdiškose poliso kempėse. Jo nupasakotos tose kempėse gyvenimo sąlygos, maistas ir visa padėtis, yra daug biauresnės už daugelio iš mūsų patirtas Bennetto kempijų sąlygas.

Edmontonė teko sueiti draugus ir drauges po šešių bei dešimties metų nesimatymo. Teko sueiti ir drauga, su kuriu sykiu teko dirbti miškuose, Corbine ir kartu kovoti už geresnes darbo sąlygas. Įdomūs atsiminimai ir asmeniškai pasikalbėjimai neleido daug ką patirti apie edmontoniečių organizacinį veikimą, tačiau patyriau, jog daugelis lietuvių nepriklausio prie L.L.D., nors jie atydziai seka visą veikimą. Todėl yra vilties, kad netolimoj ateityj Edmontone bus didelė organizuotų lietuvių kolonija. Svečiodamasis pas Zabelius, Sližius, Melius ir Gižauskus, susipažinau su gražiu būreliu jaunuolių. Zabelių dukrelės ir sūnaus dainavimas būtu malonu išgirsti Coleman ar bile kurioj kitoj lietuvių kolonijoje. Mrs. Melys jau didelė dukrelė, draugų Sližių ir Gižauskų priaugiančios mergaitės ir berniukai, tai tik dalis gražaus Edmontono lietuvių jaunimo. Ro-

dos dar šis jaunimas nepriklausio prie organizacijų, bet ištikrųjų būtų malonu jį turėti savo eilėse.

Del stokos laiko neturėjau progos sueiti organizacijoms vadovaujančius draugus, bet iš pasikalbėjimų su keleta, patyriau, jog jie turi gerą pasitikėjimą mūsų tautiečių tarpe, ypatingai draugas S. Karvelis. Išrodo, kad ant šio draugo pečių guls priedermė įtraukti į esančią LLD kuopą visus Edmontono lietuvius, kaip suaugusius, taip ir jaunuolius.

Aišku, kad mes visi del asmeniškų dalykų kartais padarome klaidų. Nors gėda, bet turiu pripažinti, kad turėjau pilną kišenę tikietilių, kuriais keliamas organizacinis fondas, bet bijojuo kišti nosį į edmontoniečių teritoriją ir nepardaviau nei vieno. Reiškia parodžiau nekokią pavyzdį, už tai sugrįžiau nuo 139tos kuopos gavau gerokai „velnių“, nes keletas colmaniečių jau baigia pardavinėti tuos tikietilius ir tikisi kvotą išpildyti. LLD 139-ta kuopa pasiskyrė sukelti \$15.00, bet tikisi kvotą perviršyti, kaip vienas draugas pareiškė: „Pasėjome penkioliką, bet tikimės plauti kiek daugiau.“

Colmanietis

Argi Ištikrųjų Neremtinas Lietuvos Apsigynimas

(Atkelta nuo 5 pusl.)

Heinleinų, Hachų ir Sirovių, bet argi jų nėra Francijoje, Anglijoje, Lenkijoje, Rumunijoje ir kitur? Niekas negali būti tikras, kad ir paminėtų šalių Hachos negali padaryti kokių nors šunysčių. Tačiau progresyviai, francūzai angliai, lenkai ir kiti vistiek remia tų šalių apsigynimą, nes numato, kad toms šalims yra daugiau šansų atsidurti prieš agresorius kariaujančiam fronto, o ne fašistiniam fronte. O Vokietijos, Italijos, Vengrijos bei kitų, fašistinį bloką sudarantų šalių progresyviai darbininkai elgiasi priešingai. Jie, matydami, kad tų šalių ginklai bus panaudoti karo išprovokavimui, apsiginklavimo neremia.

Jeigu už Lietuvos apsiginklavimą pasisako Lietuvos Komunistų Partija, Lietuvos politiniai kaliniai ir visa progresyviška liaudis, tai tur būt numato, kad šiandieninis Lietuvos apsiginklavimas jau pakryps į antiagresyvinio bloko pusę. Kuomet to nenumatė, jie neragino remti tą fondą. Apie tai turėtų daugiau pagalvoti ir daugiau padiskutuoti tuo klausimu kitaip supranta Kanados progresyviai darbininkai.

M. G.

Reparacijų Legenda ir Tikrovė

Sutirpę Milijardai

Pokariniais metais vienas o-piausių karo likvidavimo klausimų buvo „reparacijos.“ Einant Versalio sutartimi, Vokietija turėjo atlyginti santarvininkam dalį karo padarytų nuostolių. Vienas francūzas finansų ministeris kartą „iškilmingai“ pareiškė: „Bošas sumokės.“ Reparacijos suma buvo nustatoma iš kelių kartų. Vokietija siūlė oficialiai sumokėti 100 milijardų aukso markių, bet santarvininkai tatau skaitė nepakankama suma. Po ilgų derybų buvo sutarta, kad

Vokietija sumokės 132 milijardus aukso markių.

1932 metais, dar Veimaro respublikos laikais, reparacijos buvo panaikintos, jos buvo „komercializuotos“ iki teoretiskų trijų milijardų markių, del kurių Hitleris (tada opozicijoje) pasakė, kad tie „trys milijardai nėra verti nei trijų markių.“ Iš visų reparacijų pasilikio dalis komercializuotos vokiečių skolos Deviso ir Jungo paskolų pavidale, bet ir tos Vokietijos skolos stipriai yra „išalusios.“

Suvedant „reparacijų balansą“, santarvininkų valstybėse dažnai konstatuojama, kad po pasaulinio karo ne Vokietija mokėjo santarvei reparacijas, bet santarvė Vokietijai! Keista, bet skaičiai rodo, jog Vokietija iš užsienių daug daugiau „reparacijų“ gavo, negu pati užsieniams sumokėjo.

Štai kaip atrodo „reparacijų legenda ir tikrovė“ skaičiais.

1921 metais Briusely Vokietijos reparacijų našta buvo nustatyta 132 milijardai aukso markių. Iš to milijardų skaičiaus Vokietija pinigais sumokėjo mažiau 10%, apie 10 milijardų markių ir per trečdalis sumokėtų pinigais reparacijų paėjo iš dviejų skolų, Deviso ir Jungo, kurios buvo užtrauktos vakarų valstybėse ir J.A.V ir kurių apmokėjimas dabar vyksta su labai dideliais šlubavimais ir „iššalimais.“

Vokietija „reparacijų sąskaitin“ įmokėjo apie 20 milijardų markių įvairių turtų ir prekių. Nuo Vokietijos atskirtų kraštų valstybinis turtas buvo įrašytas, kaip reparacijos. Reparacijų sąskaiton ejo anglis ir stabybos medžiaga; iš vokiečių atimtieji po karo gelžkelių vagonai ir kitoks turtas taip pat buvo įrašytas į reparacijų sąskaitą. Tokių turtų ir prekių apmokėtų, reparacijų priskaito-

ma 20 milijardų markių. Kadangi į tą sumą įeina turtas, paliktas nuo Vokietijos atkirstuose kraštuose, tai tos pozicijos tikroji „komercinė“ vertė yra labai ginčytina. Be to, prekiškas mokėtos reparacijos ejo Belgijos ir Prancūzijos sugriautųjų sričių atstatymui ir jos vos padengė mažytelę tų sričių atstatymo išlaidų dalį.

Pinigais Vokietija sumokėjo šiek tiek daugiau, kaip 10 milijardų ir apie trečdali tų sumos sukėlė patys santarvininkai paskolomis. Tuo pač metu Vokietija savo ūkiui kelti užtraukė užsienio (neskaitant Deviso ir Jungo paskolų), 18 milijardų aukso markių, kurių kreditams „išalus“, ji tik mažą dalį tegrąžino. 18 milijardų yra mažiausia įvairiuose apskaičiavimuose minima Vokietijos užtrauktų paskolų suma. Kitais apskaičiavimais.

Vokietija po karo užtrauktos ūkiškos skolos vakarų valstybėse ir Amerikoje perviršija 20 milijardų auksto markių!

Užėjus pasaulinei ūkio krizei, Vokietija sustabdė skolų mokėjimą užsieniams. Reparacijų mokėjimas iš viso atpuolė. Vėliau, įvairiomis derybomis, dalis paskolintų Vokietijai pinigų bandyta atgauti, bet didžiausioji Vokietijai paskolintų pinigų dalis žuvo. Dalis išalo, kita dalis buvo nurašyta, dar dalis nusidereta, o kas lieka, to skolintojai irgi negauna, nes pinigų negalima perkelti. Sunku tiksliai pasakyti, kokia dalis Vokietijai suteiktų kreditų žuvo, nes dalis dar tebekabo ore, ji tebeįgūruoja knygoje, bet praktikoje jos vertė yra labai menka.

Suglaudus galima pasakyti, kad

Vokietija dvigubai daugiau pinigų iš užsienių pasiskolino, negu užsieniams sumokėjo reparacijomis.

Vokietijos ūkio atstatymas, 1924 — 1929 metų laikotarpis, įvyko pagalba užsienių paskolų, tik dalis, ir tai mažiau pusės paskolintų pinigų ejo reparacijoms mokėti. Jei tuoj po karo, kada patys vokiečiai siūlė 100 milijardų aukso markių reparacijų, santarvininkuose vyravo noras išspausti iš Vokietijos kiek galima daugiau, tai vėliau tas noras suskydo ir kada užsieniai pradėjo skolinti Vokietijai pinigų ūkiškiems reikalams, reparacijų vadas pasidarė labai nepopuliarus santarvės valstybėse. Tatau nesunku suprasti:

juo labiau Vokietija skolinosi užsienio pinigių, juo labiau užsienio pinigių skolintojai buvo suinteresuoti, kad vokiečių ūkis būtų laisvas nuo reparacijų. Amerikos bankininkai ne del krikščioniškos meilės skatino vakarų valstybes panikinti reparacijas, bet norėdami pirmon vieton atgauti jų paskolintus pinigus vokiečiams. Gal dar ne visi užmiršo, kaip Huveris pasakė „moralizaciją“ visoms skoloms, taigi ir reparacijoms, ir kaip reparacijų skola po to moralizavimo visai išnyko, o paliko tiktai privačios Vokietijos skolos, kurios, politiškai imant, pasitarnavo Vokietijai, kaip spaudimo įrankis prieš užsieniečius. Dar dabar privačių kapitalistų viltis atgauti nors dalį jų įdėtų į vokišką ūkį pinigų, verčia tuos kapitalistus labai skaitytis su Vokietijos interesais įvairiuose tarptautinose politikos klausimuose. Kai Vokietija prisijungė Austrijai, anglų kapitalistai pirmieji paskubėjo „įvykusį faktą“ pripažinti ir išsiderėti sau padoresnę dalį Austrijos skolų gražinimo atveju. Ne kitaip vyksta Českoslovakijos įjungimo reikale. Politikoje, ypač kai reikalas eina apie didelę valstybę, ne kreditorius laiko skolininką už skvero pasitvėręs, bet skolininkas gali diktuoti kreditoriui savo valią. Taip yra ir ūkiškame gyvenime, o politikoje tatau itin ryškiai metasi į akis. Jei šiandien Vokietija dar skundžiasi del reparacijų skriaudos, tatau darom todėl, kad pasauli yra daug žmonių, kurie tos rūšies klausimuose visiškai nesioentuoja, bet politikoje ir jie balsą turi. Iš viso politikoje naujinga save perstatyti „auka.“

Iš Administracijos

Dr. P. Matulaitis. Montreal, prisuntė vieną naują Liaudies Balso metinį skaitytoją.

Dr. S. Survila. Edmonton, prisuntė vieną naują Liaudies Balso skaitytoją.

Dr. P. Adomėlis, Chicago, Ill., prisiusdamas kelis atnaujinimus, prisuntė A. Dockienės iš Cicero, Ill., atnaujinimui metams prenumeratos ir 50 centų Liaudies Balsui aukų.

Dr. J. Butavich, Winnipeg, prisiusdamas \$5.00 rašo, kad iš jų keturi doleriai skiriami už prenumeratą gi \$1.00 Liaudies Balsui aukų už tai, kad jis negalėjo praeitime vajuje prisidėti.

Lietuvoj Siatūtė Labai Didelė Audra

Kaunas. — Birželio 17 ir 18 įvairiose Lietuvos vietose siautė nepaprastai smarki audra. Marijampalėje audra truko tik 5 minutes, bet buvo tokia didelė, kad nuplėšė daug namų stogų, išmūšė langus, išlaužė tvoras, išvertė daug medžių ir nusidereta, o kas lieka, to skolintojai irgi negauna, nes pinigų negalima perkelti. Sunku tiksliai pasakyti, kokia dalis Vokietijai suteiktų kreditų žuvo, nes dalis dar tebekabo ore, ji tebeįgūruoja knygoje, bet praktikoje jos vertė yra labai menka.

Siaulių mieste staiga užėjus nepaprastai smarki audra išvertė kelis šimtamečius ažuolus, daugelis ažuolų ir kitų medžių nulaužta tiesiog per kamienus. Elektros apšvietimas visame mieste nutrauktas. Audra užėjo netikėtai ir praėjo per keletą minučių, todėl miesto sode užtikto žmonių, kurie paskubomis pasislėpė po medžiais. Vienas medis virsdamas mirtinai sužeidė po juo stovėjusį 19 metų vaiką Nagrockį. Griūvant gyvulių paviljonui, kuriame taip pat buvo pasislėpusių žmonių, sunkiai sužeistas 13 metų mokinys Bloškis. Senosios bažnyčios stogas dengtas čerpėmis po audros atrodė kaip rėtis, nes daugybė čerpių audra išplėšė ir numetė žemėn. Laimė žmonių arti nepasitaikė. Daugelių namų stogai nuplėšti ir sugriauti iki pastatų.

Berčiūnų kurorte taip pat

padaryta žymių nuostolių. Nukentėjo kelios vasarinės ir miške išversta daug medžių.

ATSTEIGIAMAS TARP KAUNO KLAIPĖDOS SUSISIEKIMAS

Kaunas. — Į Klaipėdą jau pradeda plaukioti Lietuvos garlaiviai ir baidokai Nemunu, kurie iš Klaipėdos uosto atgabena į Kauną anglių transportus ir kitokias sunkesnes prekes. Taip pat iš Klaipėdos į Kauną dažniau pradeda atplaukti klaipėdiškių baidokai.

Lietuvos Žinioms Sukako 30 Metų

KAUNAS. — Birželio 17 d. išėjo iš spaudos 6,000 Lietuvos Žinių numeris, kuriuo minima 30 metų laikraščio sukaktis.

Sukakties proga Lietuvos Žinias pasveikino ministeris pirmininkas Černius, kariuomenės vadas ir kiti ministriai ir daug žymių visuomenės veikėjų, rašytojų ir skaitytojų.

Jubiliejiniam numerij tilpo daugybė veikėjų paveikslų bei aprašymų apie anų laikų kovas už laisvą mintį ir lietuvių spaudą.

Vaizdinguose straipsniuose senieji Lietuvos Žinių veteranai aprašo, kaip lietuvių spaudos laikais dvasininkai keikė pažangios minties laikraštį, kaip jam sutrukdė karas ir pagaliau Lietuvos tautininkų valdžia, po perversmo uždarydama laikraštį, tačiau prieš kenkėjų norą liberališkas laikraštis pergyveno įvairius smūgius, sugrupavo apie save daug gabių rašytojų ir sulaukė garbingo Jubiliejo.

TARIASI DEL LAISVOS ZONOS

Kaunas. — Birželio 15 dieną prasidėjusios Kaune lietuvių vokiečių techniško delegacijų derybos laisvosios zonos Klaipėdos uoste smulkesnoms aptarti po poros dienų buvo perkeltos į Klaipėdą, kur bus padaryti keli apžiūrėjimai vietoje, surašytas papildomas protokolas prie Berlyne sudarytos laisvosios zonos sutarties ir bus sutvarkyti visi techniški klausimai, susiję su laisvosios zonos naudojimu, susisiekimu su zona iš laisvosios Lietuvos ir kt.

DIDŽIULIS METEORAS IŠGASDINO OREGONIECIUS

Portland, Ore., Liepos 3. — Didžiulio meteoru šviesa vakar 7.58 valandą ryto smarkiai blykstelėjo Portland apylinkėj. Manoma, kad didžiulio dangaus kūno sproginimas įvyko už 12 mylių, tačiau šio miesto gyventojai jautė sukrėtimą, kuris sukrėtė langus ir perskėlė vienes krautuvės sieną.

Meteorą matę teigia, kad ji buvo „mėnulio didumo“ ir spręgs apie 5,000 pėdų aukštyje, virš Columbia upės.

Simtai mėgėjų išvyko į tą vietą ieškoti meteoru skeveldrų, bet Oregono universiteto astronomas mano, kad meteoru sproginimo vietos nebūsi galima nustatyti be dviejų savaičių laiko.

AMSTERDAMAS.

Birželio 30 dieną rezignavo Olandijos ministeris pirmininkas Colyn. Jis nesutiko su naujai užtraukiamą valstybine paskola, kurią valdžia ketina skirti laivyno stiprinimui ir tuo „sušlepti bedarbius.“

Advokatu Kontora
M. S. Millstone
455 Spadina Ave., Toronto
Telefonas: RA 5125
Rezidencijos EL 7922

Tel. EL. 6579 — WA. 8714
BOYKACH & BOYKACH
Real Estate Agent
Parduodame ir išrentuojame namus ir farmas. Iškolktuojame rėndas. Kas turite tvį reikalu, kreipkitės pas mus. Daugeliui lietuvių esame patarnavę.
133 GOREVALE AVE. Ofiso 429 ADELAIDE ST. W., TORONTO

Montreale Lietuvių Kolonijoj

MONTREAL. — Jau kelios savaitės praėjo nuo Lietuvių Literatūros Draugijos Kanados kuopų atstovų suvažiavimo, kuris buvo labai entuziastiškas.

Po suvažiavimo pasilikau nekuriam laikui Montreale pasisvečiuoti ir susipažinti su didžiosios Kanados lietuvių kolonijos judėjimu ir daug ko pasimokinti iš draugų rytiečių veikimo. O pasimokinti yra ko, nes čia veikia Duplesio režimas ir garsusis spynos įstatymas.

Į progresyvių lietuvių veikimą prisiziūrėjus tenka atiduoti montrealiečiams didelį kreditą už sugabumus progresuoti judėjimą prie esamų sąlygų. Todėl, nežiūrint, kad veikia reakcinė valdžia ir lietuviški fašistukai stengiasi suardyti kultūrinį lietuvių veikimą; nežiūrint, kad sklokininkai irgi pasinaudodami reakcija griebiasi prieš lietuvių judėjimą visokių blaiviausių priemonių, progresyvis judėjimas eina savo keliu. Visi tie kenkėjai nusimaskuoja „juos atmeta masės.“

Nors įvairūs kenkėjų skundai pakenkia ir apsunkena darba, bet neatgrasina nuo darbo mūsų draugu. Mat progresyviai darbininkai, vadovaujanti draugai dirba ne už medalius bei šiltas vietas, o iš pasiukavimo, todėl jų darbo nepajęs sutrukdyti nei jokie trukdytojai.

S. Karvelis

Išvyko Lietuvon

TORONTO. — Šiomis dienomis išvyko Lietuvon draugas Lapienis, hamiltonietis ir draugai Petraičiai.

Lapienis išvyko sutvarkyti tenai esamus ūkio reikalus, o Petraičiai šiap sau pasisvečiuoti.

Kaip Lapienis, taip ir Petraičiai po kelių mėnesių ketina sugrįžti atgal.

Iš pavasario dar keletas torontiečių, daugiausia moterų nuvažiavo Lietuvon ir nekurie rengiasi važiuoti. Tiktai klausimai ar neramioji Europos padangė nesudrums nuvykusių Lietuvon planus.

R.

ONTARIJOS DARBO MINISTERIS UZ NACIONALĖ APDRAUDĄ BEDARBIAMS

WINNIPEG. — Čia lankydamasis Ontarijos provincijos darbo ministeris N. O. Hipel pareiškė, kad jis stoja už Nacionalę Apdraudą Bedarbiams.

Jis neoficialėj vizitoj Vakarinių provincijų parlamentuose atrado, kad British Columbijos, Albertos ir Sašk. provincijų valdžios sutinka, kad už tokios apdraudos įvedimą turi būti atsakinga federalė valdžia.

Pakol federalė valdžia dar nesutiksianti ar neprisipažinti, tai tuo tarpu Ontarijos praeivitiškos valdžia priruosus veikti, kad ir atskirai.

TORONTO. — Loblaw Groceries Co., leidžianti apyvartoti \$2,869,211 kapitalo per met. padarė gryno pelno \$2,233,253.

Kompanija skelbiasi, kad jos istorijoje didžiausias pelnas gautas užbaigiant gegužės 27 dieną metinę apyskaitą.

Advokatas ir Notaras
M. W. Kellermann
371 Bay St., Toronto 2, Ontario
Ofiso Telefonas: WA 5900
Rezidencijos: ME 1425
(Kalba ir vokiškai)

PLATINKITE IR UGDYKITE „LAUDIES BALSĄ“ VISUOMENĖS TEISIŲ UZTAREJĄ. PIRMYN SU JUO!

